

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ
РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД

Милоша Обилића 39 Бањалука, Тел/факс 051/430-110, 430-100; e-mail: pedagoski.zavod@rpz-rs.org

ЗБИРКА ЗАДАТАКА ИЗ
СРПСКОГ ЈЕЗИКА

ЗА МАЛУ МАТУРУ
НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА
ЗА ШКОЛСКУ 2020/2021. ГОДИНУ

САДРЖАЈ

УВОД.....	2
НИВОИ.....	6
ЗАДАЦИ.....	10
А. ГРАМАТИКА	10
Б) ПРАВОПИС	37
В) КЊИЖЕВНОСТ	48
ЗАДАЦИ СА ИСТИМ ПОЛАЗНИМ ТЕКСТОМ.....	64
РЈЕШЕЊА.....	86
А. ГРАМАТИКА	86
Б. ПРАВОПИС.....	107
В. КЊИЖЕВНОСТ.....	114
ЗАДАЦИ СА ИСТИМ ПОЛАЗНИМ ТЕКСТОМ.....	123

УВОД

Поштовани ученици!

Поштовани наставници!

Пред вама је Збирка задатака из српског језика намијењена за вјежбање и припремање за малу матуру.

Мала матура проводи се у складу са Законом о основном васпитању и образовању. Ове активности, а посебно добијени подаци о нивоу постигнућа, ће бити подстицај наставницима да побољшају подучавање и наставу, а ученицима да постижу боље резултате, што ће, свакако, утицати на подизање квалитета образовања.

Задаци у збирци произилазе из наставног програма за српски језик и исхода учења садржаних у програму који се могу провјерити низом задатака објективног типа.

Ова збирка садржи задатаке различитих типова, а заједничко им је што су то задаци који траже кратке одговоре.

У Збирци нема задатака из програмске области језичка култура који траже од ученика да стварају различите писане радове, тј. да дају опширне одговоре и покажу вјештину стварања различитих текстова и истовремено владање свим језичким знањима.

У Збирци су задаци вишеструког избора, алтернативног избора (типа тачно-нетачно, да-не), допуњавања, повезивања и кратких одговора.

Провјеравање вршиће се низом задатака објективног типа, тј. задатака код којих је тачан одговор прецизно одређен и који се могу објективно вредновати.

Задацима су обухваћене програмско-тематске области: граматика, правопис и књижевност.

А. Граматика

На крају основне школе од ученика се очекује да су усвојили језичку и правописну норму, те да је досљедно примјењују у говору и писању.

У програмско-тематском подручју **Граматика** од ученика се очекују да:

- зна шта је функција језика у заједници;
- разумије да је језик насавршеније средство комуникације и наведе сличности и разлике природних језика и других средстава комуникације;
- зна да српски језик припада словенској породици језика; познаје састав све три језичке групе у породици словенских језика;
- наведе подјелу штокавских дијалеката и њихове најбитније заједничке особине;
- познаје развој и врсте писма;
- познаје стварање и развој српског књижевног језика и правописа;
- познаје говорне органе и подјелу гласова (самогласници и сугласници); подјелу сугласника (консонаната) по звучности, мјесту и начину творбе; препознаје и разумије гласовне промјене: једначење сугласника по звучности и мјесту творбе/артикулације, непостојано а, палатализација, сибиларизација, јотовање, промјена гласа л у о, губљење сугласника, асимилација самогласника (вокала); препознаје наглашене и ненаглашене ријечи, изговорне цјелине, зна да одреди и обиљежи акценат; познаје именице и именске ријечи – придјеве, замјенице, бројеве,

њихове врсте и граматичке категорије (род, број, падеж; компарација, вид); разликује падеже (номинатив, генитив, датив, акузатив, вокатив, инструментал и локатив), њихова значења и функције;

- познаје глаголе по значењу; одређује граматичке категорије глагола: граматички род, граматички број, грам. лице, глаголски вид (аспект), глаг. род, глаг. вријеме, глаг. начин, глаголско стање; подјелу глаголских облика (лични и нелични, глаголска времена, гл. начине, прости и сложени) и промјену глагола; глаголску основу и наставке; разликује непромјенљиве врсте ријечи: прилози, приједлози, узвици, везници и ријечце;
- препознаје ријечи према начину творбе: извођење (деривација), слагање (композиција), комбинована творба, претварање (преобразовање); творбена основа и творбени наставци;
- познаје главне и зависне реченичне чланове и примјењује усвојена знања: предикат (глаголски – прости и сложени, именски), субјекат (граматички и логички); именички додаци – атрибут, апозиција, глаголски додаци – прави и неправи објекат, прилошке одредбе;
- примјењује правила о слагању реченичних чланова (конгруенција);
- разумије појам синтагме, разликује њене врсте и функције и примјењује усвојена знања; зна реченице по саставу: просте реченице (непроширена и проширена), сложене реченице и уочава границе простих у сложеној и вишеструкосложеној реченици познаје и преобликује комуникативне типове (врсте) реченица (према комуникацијском циљу и улози): обавјештајне (изјавне), упитне, узвичне и жељне;
- препознаје непотпуне (беспредикатске) и безличне (бесубјекатске) реченице разликује сложене реченице: независносложене реченице (саставне, супротне, раставне и градационе), зависносложене реченице (субјекатске, предикативне, атрибутске и апозицијске, објекатске и прилошко-одредбене влада лексиком свога језика; препознаје и разумије архаизме, локализме, жаргонизме, фразеологизме и њихову улогу у језику.

Б. У подручју Правопис од ученика се очекују да:

- примјењује правила о употреби великог слова у писању: властитих имена, надимака, етника (имена становника), вишечланих географских имена, имена улица, тргова, административних јединица, вишечланих назива установа, предузећа, организација, празника, небеских (васионских) тијела, историјских догађаја и покрета, припадника покрета, грађевина, књига, новина, часописа, награда/признања, носилаца награда/признања;
- правилно пише присвојне придјеве на **-ски, -шки, -чки; -ов, -ев, –ин** правилно пише ријечцу **не** уз глаголе, именице, придјеве, замјенице, прилоге; ријечцу **ли**; ријечце **нај** у суперлативу придјева и прилога; правилно употребљава гласове: **ч** и **ћ**, **ц** и **џ**, **ј**, **х**;
- правилно пише бројеве;
- примјењује правила о употреби правописних и интерпункцијских знакова: тачка, запета, узвичник, упитник, наводници, двије тачке, тачка и запета, заграда, три тачке, црта, цртица, апостоф, генитивни знак;
- правилно пише сложенице и полусложенице; правилно пише приједлоге уз именице, замјенице, придјеве, бројеве; правилно пише ријечце (не, ни и и, год, ма и било, нај) уз остале врсте ријечи правилно пише управни говор - три начина (варијанте) примјењује правила о замјени гласа јат (**и, је, ије, е**);
- правилно пише краћенице (малим словима, свим великим словима, почетним великим словима).

V. КЊИЖЕВНОСТ

На крају основне школе ученици би требали да:

- разумију садржај, значење и намјену књижевноумјетничких и других текстова,
- познају вањска и унутрашња обиљежја књижевних родова и врста,
- познају и користе књижевноумјетничке термине.

У програмско-тематском подручју **Књижевност – лирика** од ученика се очекују да:

- препозна и разликује лирске књижевне врсте (љубавна, социјална, идилична, описна, рефлексивна/мисаона, родољубива пјесма);
- разликује народне и умјетничке лирске пјесме;
- препозна и објасни структуру лирске пјесме (мотиви, осјећања, пјесничке слике и поента);
- уочи мотиве у лирској пјесми (однос основног и споредних мотива те њихову улогу у формирању пјесничких слика);
- препозна визуелне и акустичне елементе у лирској пјесми;
- препозна основне карактеристике пјесничког језика (сликовитост, емоционалност, експресивност, ритмичност, хармоничност) препозна и разликује стилска средства (епитет, поређење, оноματοпеја, хипербола, персонификација, контраст, метафора, понављање, алегорија, градација, симбол; лексичка значења ријечи);
- препозна и објасни врсте стиха, строфе, ритма и риме.

У програмско-тематском подручју **Књижевност – епика** од ученика се очекују да:

- препозна и разликује епске књижевне врсте: прозу (бајка, басна, цртица, новела, приповијетка, путопис, роман), стих (еп и епска пјесма);
- разликује умјетничку и народну епику;
- познаје најзначајније ауторе и њихова дјела, повезује аутора и дјело, лик и дјело из кога потиче;
- препозна и објасни структуру епског дјела (фабула, сиже, тема, порука);
- препозна језичко-стилске вриједности епског дјела (лексичка значења ријечи);
- познаје композицију епског дјела (увод, почетак радње, заплет, врхунац, расплет; ред казивања – хронолошки, ретроспективни);
- уочи и објасни облике казивања у епском дјелу (казивање – приповиједање, описивање, дијалог, монолог);
- препозна и објасни функцију епизода и мотива у епском дјелу (статички и динамички мотиви, епска атмосфера и ситуација);
- разликује и уочава улогу ликова у епском дјелу (главни и споредни ликови), карактеризацију ликова (портрет, говорна, етичка, психолошка и социолошка карактеризација)У програмско-тематском подручју **Књижевност – драма** од ученика се очекују да:
- познаје основне драмске врсте (комедија, трагедија, драма у ужем смислу);
- препознаје ток и главне фазе у развоју драмске радње (увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет) и дијелове драме (призор, слика, чин);
- уочи елементе драмског дјела (сукоб, напетост, атмосфера);
- разликује и уочава карактеризацију лика у драмском дјелу; пишчев говор и говор лика;

- препозна облике казивања у драмском дјелу (дијалог, монолог, дидаскалије).

Дио задатака у овој збирци сложен је према редослиједу програмско-тематских области, а дио се групише око полазног текста.

Ови задаци намијењени су обнављању знања и вјежбању, а истовремено омогућавају ученицима да се упознају са различитим типовима задатака и захтјевима у њима, те развијају вјештину рјешавања задатака.

У другом дијелу Збирке дата су рјешења задатака, број бодова за тачно рјешење и упутство за бодовање.

У низу задатака објективног типа који ће ученици рјешавати налазиће се задаци из ове збирке или задаци веома слични овим.

Тест који ћете рјешавати на малој матури садржи задатке којима се испитује оствареност образовних стандарда на сва три нивоа, основном, средњем и високом.

Поштовани ученици, кад вјежбате, пажљиво читајте задатак да бисте разумјели захтјеве који се постављају пред вас и имајте на уму да одговори, да би били признати као тачни, требају бити написани уредно и читко, правописно и граматички тачно.

Желимо вам успјех у раду!

НИВОИ УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГНУЋА

Задаци у овој збирци распоређени су на нивое према доље наведеним описима знања и вјештина које ученик треба показати.

А. ГРАМАТИКА

а) Основни ниво

Ученик деветог разреда достигао је основни ниво постигнућа ако:

- зна подјелу комуникативних врста реченица: обавјештајне /изјавне, упитне, узвичне и одреди којој врсти припада дата реченица;
- познаје развој писмености и историјски развој стандардног језика;
- познаје подјелу самогласника по звучности и мјесту творбе;
- познаје творбу ријечи и идентификује сложену ријеч;
- препознаје ријечи према творби и творбеном моделу и зна да одреди творбену основу и творбене наставке (префикс и суфикс);
- познаје глаголске облике (перфекат, потенцијал, футур I).

б) Средњи ниво

Ученик је достигао средњи ниво ако зна да:

- одреди именице и именске ријечи – придјев, уочи разлику између придјева и прилога;
- утврди падеж и његово значење;
- разликује непромјенљиве врсте ријечи;
- препозна ријечи према творбеном моделу – претварање (преобразовање);
- одреди атрибут, граматички субјекат, именски предикат;
- познаје глаголе по значењу, познаје глаголска времена;
- разумије значење појма синтагма и у датим примјерима одреди њен управни/главни члан (облик)
- идентификује посебне типове реченица – непотпуне и безличне реченице;
- разликује реченице по саставу и уочи границе простих реченица у сложеној и вишеструкосложеној реченици;
- разликује гласовне промјене и одреди гласовну промјену од које се одступа у препознатљивим примјерима;
- разликује и одабере ријечи са дугим и кратким акцентом;
- примијени правила о граници слога у ријечима.

в) Напредни ниво

Ученик је достигао напредни ниво знања и способности ако је задовољио мјерила средњег нивоа и ако:

- разликује промјенљиве и непромјенљиве ријечи, те издвоји непромјенљиве ријечи из дате реченице;
- разликује наглашене и ненаглашене ријечи;
- одреди инфинитивну основу датог глагола;
- одреди гласовну промјену;
- одреди број простих реченица у датој сложеној реченици на основу броја предиката у саставу сложене реченице.

Б. ПРАВОПИС

а) Основни ниво

Ученик деветог разреда достигао је основни ниво ако:

- почиње реченицу великом словом, завршава одговарајућим интерпункцијским знаком;
- правилно допуни ријечи са ђ, џ, х;
- правилно пише ј, х у ријечима, у гл.облицима – аористу;
- правилно пишу ријечцу **нај** у суперлативу придјева;
- правилно пише рјечицу **ли**;
- идентификује правилно написану реченицу у управном говору;
- правилно пише скраћенице малим словима;
- уочи примјер са правилном замјеном јата;
- правилно пише главне бројеве.

б) Средњи ниво

Од ученика на средњем нивоу се очекује да:

- уочи примјере правилне употребе гласова ч и ћ;
- правилно пише ријечцу **не** уз глаголе, придјеве, замјенице, прилоге;
- познаје правилну употребу великог слова у писању назива историјских догађаја и покрета, те имена небеских тијела, становника и назива насеља и грађевина;
- примијени правила о употреби правописних и интерпункцијских знакова: запете (између реченица у инверзији, при набрајању), наводника (у управном говору), црте (између бројки у значењу приједлога до) и цртице (у писању полусложеница);
- правилно пише редне бројеве;
- познаје правила о писању присвојних придјева на –ски, -шки, -чки, -ов, -ин, -ев.

в) Напредни ниво

Ученик је достигао напредни ниво знања и способности ако је задовољио мјерила средњег нивоа и ако:

- правилно пише управни говор на сва три начина;
- правилно пише сложенице и полусложенице;
- примјењује правила о употреби правописног знака цртице (обилежаваће приближне вриједности) у датом контексту;
- примјењује правила о употреби правописног и интерпункцијског знака запете (нпр., вокатив у средини реченице издвојен запетама);
- примјењује правила о употреби великог слова у писању вишечланих назива предузеће;
- правилно пише приједлоге уз именице и замјенице.

В. КЊИЖЕВНОСТ

а) Основни ниво

Ученик је на основном нивоу постигнућа ако:

- одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, одломку (ко, шта, гдје, када и сл.);
- познаје и користи основне дијелове текста (наслов, одломак, садржај и сл.);
- препозна да ли је тражена информација садржана у тексту;
- идентификује ритам дате пјесме;
- препозна и идентификује лексичка (метафоричка и симболичка) значења пјесничког израза – епитет;
- познаје и идентификује визуелне и акустичке елементе у пјесми;
- препозна строфе и риме;
- идентификује којој књижевној врсти припада дати одломак - препозна изражена осјећања;
- разликује епске књижевне врсте и идентификује којој врсти припада дати текст;
- разликује и уочи улогу лика у епском дјелу (главни и споредни ликови, стварни и нестварни), опис личности и њена осјећања;
- препозна функцију мотива у епском дјелу (статички мотив, епска атмосфера и ситуација);
- познаје композицију епског дјела – уочава увод, почетак радње (лоцира мјесто и вријеме радње).

б) Средњи ниво

Ученик на овом нивоу може да:

- разликује умјетничку и народну епику и препозна и наведе назив дјела из кога је дат одломак и име аутора датог дјела;
- уочи и наведе епитет и устаљени епитет у наведеним стиховима;
- препозна језичко-стилске вриједности епског дјела (лексичка значења ријечи) и одреди лексичко значење пјесничког израза;
- препозна и објасни структуру епског дјела - фабула (наведе кључни догађај, идентификује описано мјесто радње);
- препозна и објасни структуру лирске пјесме – основни мотив;
- уочи мотиве у лирској пјесми (однос основног и споредних мотива);
- утврди осјећања у одређеној строфи;
- препозна облик казивања у датом одломку или тексту;
- разумије, осмисли и изрази тему и основну поруку (идеју) дјела или одабере одговор који се односи на тему наведеног одломка и поенту дате пјесме;
- идентификује и изрази психолошку карактеризацију лика, разликује и уочи улогу ликова у епском дјелу и разумије карактеризације ликова (портрет, етичка и социолошка карактеризација);
- разликује и уочи карактеризацију лика у драмском дјелу;
- одреди врсту стиха;
- изводи једноставне закључке на основу текста (нпр., предвиђа даљи ток радње, објасни расплет, уочи међусобну повезаност догађаја, на основу поступка ликова закључи о њиховим особинама, осјећањима, намјерама и сл.).

в) Напредни ниво

Ученик је достигао напредни ниво знања и способности ако је задовољио мјерила средњег нивоа и ако може да:

- осмисли и најпотпуније изрази тему датог књижевног текста;

- познаје композицију епског дјела, у приложеном тексту уочи догађај који представља расплет и ред казивања;
- одреди приповједача у датом одломку текста;
- разликује и уочи сложенију карактеризацију ликова (портрет, говорна, етичка и социолошка карактеризација) и у датом одломку препозна описана различита осјећања ликова;
- разликује и одреди лирске књижевне врсте;
- уочи визуелне и акустичке елементе у књижевном тексту;
- разликује облике казивања у драмском тексту и уочи дијалог, монолог и непосредан пишчев говор – дидаскалије.

ЗАДАЦИ

А. ГРАМАТИКА

а) Основни ниво

1.	Породица словенских језика дијели се на три језичке групе. Напиши називе тих група. _____ _____ _____
2.	У сљедећем низу језика подвуци линијом оне који припадају словенској породици језика: француски, бугарски, румунски, руски, пољски, грчки, словачки, албански, њемачки, норвешки, украјински, шпански, мађарски.
3.	Најстарије словенско писмо зове се: а) глагољица б) латиница в) ћирилица
4.	Поредај словенска писма по старини: ћирилица, латиница, глагољица. _____.
5.	Прво писмо словенског језика а) створили су _____, б) крајем _____ вијека.
6.	Најстарији сачувани црквени спис на црквенословенском језику је _____, а најзначајнији правни спис је _____.
7.	Први књижевни језик свих Словена звао се: а) словачки б) словеначки в) прасловенски г) старословенски

8.	Како се зове договор Срба и Хрвата о књижевном језику и када је одржан? _____.
9.	Напиши који су дијалекти ушли у основицу српског књижевног језика. _____.
10.	У штокавском нарјечју разликују се три изговора. То су: _____, _____, _____.
11.	Која је два главна правца свог рада Вук најавио 1814. године? Одговор напиши на понуђене линије! Први правац је _____ _____ Други правац је _____.
12.	Вуков претходник који је извршио свеобухватну реформу српске ћирилице предложивши је за потребе писања српским књижевним језиком на народној основи звао се _____.
13.	Екавски и ијекавски изговор у српском језику настали су као посљедица _____.
14.	Како дијелимо гласове према постојању или непостојању препреке ваздушној струји? а) _____ б) _____
15.	Напиши: а) осмо слово азбуке _____ б) двадесет девето слово абецеде _____
16.	Допуни реченицу. Према мјесту творбе сугласници се дијеле на: уснене, зубне, _____, _____, задњонепчане. _____.

17. На линији препиши све надзубне сугласнике из дате реченице.
На пијаци је много добре лубенице.
_____.

18. У сваком низу заокружи глас који му **не припада**:
а) Ч, Л, Р, Н
б) Т, Д, З, С, Ц, Л

19. Попуните табелу:

Звучни	Б		Д	Ђ		З	Ц			
	П	К	Т		Ш	С	Ч	Ф		Ц

20. У сљедећем низу гласова заокружите сонанте!
А , В , Д , Ј , Л , О , П , Р

21. У сљедећој брзалици подвуци пет ријечи у којима је глас Р слоготворан.
ЦРН ЈАРАЦ ЦРНОМ ТРНУ ЦРН ВРХ ГРИЗЕ.

22. Напиши коријен дате групе ријечи.
трава, траварица, травнат, затравити
_____

23. У сљедећем низу ријечи подвуци изведенице:
кућерак, кућетина, градоначелник, водовод, школски, другарски, род

24. Сљедеће ријечи разврстај према врсти творбе.
писмо, поштар, потписати, рачунар, кућа, кућни, кишобран
просте: _____
изведене: _____
сложене: _____

25. У ријечи путников одреди:
а) коријен ријечи _____
б) творбену основу _____

в) творбени наставак _____

26. Подвуци коријен ријечи у сваком наведеном примјеру:
тупљи, пливач, плански, самац, ноћни

27. Уз помоћ суфикса **-ар** направи ријечи које имају значење вршиоца радње.
_____
_____

28. Обиљежи ријеч у којој ПРА није префикс:
Прачовјек, правити, прадјед, праисторија

29. Попуни тражене податке у табели.

Ријечи	Начин творбе
довратак	
листати	
рукопис	

30. Повежи дате глаголе према значењу које имају.

читати	
сванути	стање
грмити	радња
сањати	збивање
вољети	

31. Заокружи слово испред низа ријечи који садржи глаголе:
а) ваза, цвијеће, жбун, дрво
б) жуто, тамно, шарено, плаво
в) сањам, спавам, гледам, желим
г) пливање, једрење, роњење, летење

32. Допуни реченице.
Основни облик глагола зове се _____.

33.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>У ком се времену врши радња исказана глаголима: учити, писати, спавати, одмарати?</p> <p>а) будућем времену б) прошлом времену в) садашњем времену г) немају категорију времена</p>
-----	---

34.	<p>Напиши мушки и женски род једнине радног глаголског придјева од сљедећих глагола:</p> <p>а) ВОЉЕТИ - _____ (м.р.), _____ (ж.р.); б) ХТЈЕТИ - _____ (м.р.), _____ (ж.р.); в) ВИДЈЕТИ - _____ (м.р.), _____ (ж.р.).</p>
-----	--

35.	<p>Дату реченицу препиши у перфекту!</p> <p>Ових дана не излазим из куће.</p> <p>_____.</p>
-----	---

36.	<p>Напиши назив обиљеженог облика у датој реченици.</p> <p>Вративши се кући, хвалио се како је добро урадио задатке.</p> <p>_____.</p>
-----	---

37.	<p>Напиши тражени облик од глагола читати у другом лицу једнине мушког рода.</p> <p>презент _____ перфекат _____ императив _____ футур први _____</p>
-----	---

38.	<p>Заокружи ријеч која не припада низу.</p> <p>аорист, имперфекат, перфекат, презент, потенцијал, футур.</p>
-----	--

39.	<p>Одреди службу (функцију) ријечи у реченици:</p> <p>Брзо сам упознао оне пријатне људе из Бијељине.</p> <p>а) брзо _____ г) пријатне _____ б) сам упознао _____ д) људе _____ в) оне _____ њ) из Бијељине _____</p>
-----	--

40.	<p>У сљедећим примјерима подвуци субјекат и одреди врсту субјекта.</p> <p>а) Свјетла ће нестати ускоро. _____</p> <p>б) Срамота ме је. _____</p> <p>в) Он касно долази кући. _____</p>					
41.	<p>Заокружи ријеч која не припада низу.</p> <p>именице, замјенице, приједлози, глаголи, придјиви</p>					
42.	<p>Повежи три тачна одговора са реченицом да добијеш исправну тврдњу.</p> <p>Придјиви се слажу са именицама у</p> <table style="margin-left: 400px;"> <tr><td>роду</td></tr> <tr><td>лицу</td></tr> <tr><td>падежу</td></tr> <tr><td>виду</td></tr> <tr><td>броју</td></tr> </table>	роду	лицу	падежу	виду	броју
роду						
лицу						
падежу						
виду						
броју						
43.	<p>У сваком низу именица обиљежи ону која се по роду разликује од осталих.</p> <p>а) мама, брат, сека, бака</p> <p>б) чамац, чешаљ, кост, човјек</p> <p>в) јунак, херој, борац, доба</p>					
44.	<p>Који падежи се никада не употребљавају са приједлозима?</p> <p>_____.</p>					
45.	<p>Осим родитеља имам млађу сестру и брата. Сви кажу да су они моје богатство. Знаш, само кад ми то богатство не би растурало по соби и кварило играчке! Биће ваљда бољи када порасту.</p> <p>Ријеч богатство у овом тексту употријебљена је у</p> <p>а) основном,</p> <p>б) пренесеном значењу.</p> <p>Заокружи тачан одговор!</p>					

46.	<p>Означи слово испред тачног одговора.</p> <p>Прочитај кратки одломак и одговори на захтјев задатка.</p> <p><i>Ако волите шпанске игре, играјте фламенко. Немојте, случајно, рећи да играте фламинго – то је врста птице! Да вам се не деси као једној дјевојци коју је младић, онако у разговору, упитао воли ли папагаје, а она рекла: „Их, једем ја све, не бирам!“.</i></p> <p>Прочитао/ла си кратки одломак из текста под називом „Шнапс није игра“ лингвисте Милорада Телебака. У којем значењу је у датом одломку употребљена ријеч ФЛАМЕНКО?</p> <p>а) врста плеса; б) врста птице; в) град у Шпанији; г) егзотично воће.</p>
47.	<p>У синтагми крај пута подвучена је</p> <p>а) енклитика б) проклитика в) ријечца</p>
48.	<p>У реченици <i>Био сам тамо</i> подвучена је</p> <p>а) енклитика, б) проклитика, в) ријечца.</p>
49.	<p>Извршена гласовна промјена у ријечи <i>војнички</i> је</p> <p>а) јотовање, б) палатализација, в) сибиларизација.</p>
50.	<p>У облику <i>врагца</i> извршена гласовна промјена је</p> <p>а) палатализација, б) једначење сугласника по мјесту творбе, в) једначење сугласника по звучности.</p>
51.	<p>У облику <i>јачи</i> извршена гласовна промјена је</p> <p>а) палатализација, б) јотовање, в) редукција сугласника.</p>

б) Средњи ниво

1.	Заврши реченицу! Наука која се бави проучавањем словенских језика и књижевности зове се _____.
2.	Поредај по хронолошком реду књижевне језике код Срба: старословенски _____ рускословенски _____ српскословенски _____ народни језик _____ славеносрпски _____
3.	Дио граматике који се бави гласовима назива се: а) морфологија б) творба ријечи в) синтакса г) фонетика
4.	Усправном цртом подијели ријечи на слоге. Авион, радница, учионица, истрчати, трка
5.	Допуни реченицу. Све именске ријечи имају сљедеће граматичке категорије: род, _____ и _____.
6.	Допуни реченицу. Промјенљиве ријечи су: именице, _____, _____, _____ и _____.
7.	Одреди врсте ријечи у подвученом дијелу Шантићевог стиха: „С ^а м сам. Из кута бије сахат стари...“ Прва ријеч је _____. Друга ријеч је _____.
8.	Одреди врсте којима припадају сљедеће подвучене ријечи: а) <u>О</u> ко куће је жива ограда. _____ б) Има <u>о</u> ко соколово. _____.

9. Подвучи непромјенљиве ријечи у сљедећем низу.
школа, сунце, уз, иако, лијепа, вјероватно, пети, нити, такав, пуно, писати, ноћас, ух, него, тада, дан, шестица, он, са

10. Разврстај непромјенљиве врсте ријечи:
уз, около, баш, нити, еј, бар, иако, најзад, код, охо.
Прилози: _____
Приједлози: _____
Везници: _____
Узвици: _____
Ријечце: _____

11. У сљедећој реченици подвучи именице.
Осјећао је да му се од њеног изгледа и осмијеха завртјело у глави.

12. Напиши род сљедећих именица:
а) писмо _____;
б) несташко _____;
в) мисао _____.

13. Попуните табелу именицама из сљедећег низа именица!
Авала, грожђе, јагњад, кокошка, листање, љубав, млијеко, Морава, нафта, петорица, седморка, туга, учење, човјек

<i>Властите</i>	<i>Заједничке</i>	<i>Збирне</i>	<i>Градивне</i>	<i>Апстрактне</i>	<i>Бројне</i>	<i>Глаголске</i>

14. Одреди врсте сљедећих пријјева.
прољећни _____, сестрино _____, лијеп _____,
горњи _____, дрвене _____.

15. Подвучену конструкцију приједлог + именица уобличи у посесивни пријјев тако да не промијениш значење:
У Милице дуге трепавице
_____

16.	<p>Подвуци придјевску замјеницу у датој реченици и одреди јој:</p> <p>Род:</p> <p>Број:</p> <p>Падеж:</p> <p>Заљубио сам се у Персу, нашу комшиницу, јер она ми је била најближа.</p>
-----	---

17.	<p>Напиши врсту истакнутих ријечи.</p> <p>Док сам послѣје тога ишао кући, звиждао сам гласно и весело.</p> <p>а) прилог</p> <p>б) придјев</p> <p>в) именица</p> <p>г) приједлог</p>
-----	---

18.	<p>Напиши којој врсти припада истакнута ријеч.</p> <p>Отпловили су далеко на непознато острво.</p> <p>а) прилог</p> <p>б) придјев</p> <p>в) именица</p> <p>г) приједлог</p>
-----	--

19.	<p>У сљедећој реченици подвуци прилог.</p> <p>Марљиво ђаче марљиво је учило.</p>
-----	--

20.	<p>У сљедећим ријечима издвој граматичку основу:</p> <p>а) улица</p> <p>б) играти</p> <p>в) лијепом</p>
-----	---

21.	<p>Од именице ЛЕД гради:</p> <p>а) придјев _____</p> <p>б) глагол _____</p>
-----	---

22.	<p>Подвучене личне замјенице напиши у облику номинатива:</p> <p>а) <u>Мене</u> ништа нису питали. _____</p> <p>б) Рекао сам <u>јој</u> да наврати касније. _____</p> <p>в) Питао сам <u>их</u> колико је сати. _____</p> <p>г) Купио сам <u>нам</u> кокице. _____</p>
-----	---

23. Независни падежи у српском језику су:
_____.

24. Одреди падеж истакнутих ријечи:
Појео је комад **колача** и пошао у **школу**.
_____
_____

25. Промјена ријечи по падежима зове се _____, а промјена по лицима и временима зове се _____.

26. Одреди падеж и значење подвучене ријечи.
Ушао је у кућу.
а) падеж: _____
б) значење: _____

27. Одреди падеж и значење подвучене ријечи.
У прољеће долазе ласте.
а) падеж: _____
б) значење: _____

28. Одреди у ком су падежу подвучене ријечи у реченици:
Одговорио му је на писмо и замолио га да се суботом виђају у позоришту.
а) му _____ г) суботом _____
б) писмо _____ д) позоришту _____
в) га _____

29. У датој реченици подвучени су придјев и замјеница. Упиши у табелу назив подврсте подвучених ријечи и називе њихових граматичких категорија у тој реченици.
Маркову вјештину баратања лоптом први су примијетили његови другови.

	Врста ријечи	Подврста ријечи	Род	Број	Падеж
Маркову	придјев				
његови	замјеница				

30. У сљедећој реченици подвуци присвојне придјевске замјенице.
Моја соба је на лијевој страни наше куће.

31.	Диони генитив замијени синонимним падежом. Купио му је сира. _____
32.	Разврстај слједеће ријечи како је започето: <u>играчка</u> , лијеп, копати, мудар, сунце, ићи, тај, оног. именице придјиви замјенице глаголи <u>играчка</u> _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____
33.	Подвучи ријеч која не припада низу: троје, седам, двојица, девети, двадест пети, четворо
34.	Од глагола пјевати, цртати и слушати начини глаголске именице. _____, _____, _____.
35.	Колико има предикатских, а колико комуникативних реченица у слједећем примјеру: <i>Мама је направила сладолед и позвала комшиницу, па су заједно јеле сладолед и пиле кафу.</i> а) предикатских _____ б) комуникативних _____
36.	Разврстај непромјенљиве врсте ријечи: од, више, јој, ето, даље, на, и, па, ух, зар прилози приједлози узвици везници ријечце _____ _____ _____ _____ _____ б) комуникативних _____
37.	Заокружи слово испред тачног одговора. Којом врстом творбе су настале истакнуте ријечи? Млади су заинтересовани за спорт. Петар је мамино злато . Пред нама је био висећи мост. Стигло је путујуће позориште. а) извођењем б) слагањем в) претварањем

38.	Заокружи слова испред примјера у којима је употријебљен логички субјекат? а) Марко осјећа страх в) Марку ништа није јасно б) Марку се спава г) Марку смо послали писмо.
39.	У сљедећим примјерима подвуци предикате и одреди врсту. а) Ускоро ће бити директор. Врста _____ б) Школска зграда је велика и висока. Врста _____ в) Мајка је радила у предузећу. Врста _____
40.	У сљедећим реченицама прави објекат подвуци једном цртом, а неправи двјема цртама. а) Милан је брату поклонио лопту б) Ивана често Ани пред спавање прича причу. в) Позвали су га, јер мисле на њега.
41.	Одреди службу ријечи у реченици: Марија, моја другарица, говори енглески језик. Марија _____ моја другарица _____ говори _____ енглески _____ језик _____
42.	Одреди коју функцију (службу) има подвучена ријеч у реченици. Коса <u>јој</u> је дуга. а) ближи објекат в) атрибут б) даљи објекат г) субјекат
43.	У сљедећим низовима глаголских облика прецртај онај који том низу не припада: а) чујући, кујући, видећи, помоћи б) пливамо, кажимо, чувајмо, вежимо
44.	Био сам прешао мало више од половине пута кад је наишао воз. Истакнути глаголски облици у датој реченици зову се _____ и _____.

45. Како се зове обиљежени глаголски облик?
Донијећу ти свеску кад **будем завршио** задаћу.
_____

46. Напиши како гласи инфинитив сљедећих глагола:
Зујало је _____
Ричу _____

47. Напиши називе глаголских облика.
а) ће узети, узеће _____
б) читао, пјевао _____
в) читам, пјевамо _____
г) је радио, су радили _____
д) учити, пјевати _____
ђ) мислила, сањала _____

48. Допуните наредну табелу траженим дијеловима задатих ријечи!

Р и ј е ч	Т р а ж е н и д и о	О д г о в о р
Гледати	Инфинитивни наставак	
Моћи	Инфинитивна основа	
Таблица	Граматички наставак	
Уловити	Коријен ријечи	
Читати	Презентска основа	

49. Разврстајте глаголе из понуђеног низа према категорији глаголскога рода!
Возити, вољети се, гледати, купати се, спавати, ходати

Прелазни глаголи	Непрелазни глаголи	Повратни глаголи

50.	<p>Напиши на линији главну ријеч у истакнутим синтагмама.</p> <p>а) У кући је била једна велика соба. _____</p> <p>б) Све наше игре биле су веома занимљиве. _____</p>								
51.	<p>Подвуци главне ријечи у сљедећим синтагмама:</p> <p>Сумњиво лице, Дан шести, На Дрини ћуприја, Плава гробница, Почетак буне протих дахија, Гроб у житу, Поход на мјесец.</p>								
52.	<p>Повежи примјере синтагми са одговарајућим називом врсте синтагме (један назив је вишак):</p> <table border="0"> <tr> <td>нарочито снажно</td> <td>именичка</td> </tr> <tr> <td>чекајући будућност</td> <td>прилошка</td> </tr> <tr> <td>добра књига</td> <td>придјевска</td> </tr> <tr> <td></td> <td>глаголска</td> </tr> </table>	нарочито снажно	именичка	чекајући будућност	прилошка	добра књига	придјевска		глаголска
нарочито снажно	именичка								
чекајући будућност	прилошка								
добра књига	придјевска								
	глаголска								
53.	<p>У сљедећем примјеру подвуци зависну реченицу у служби прилошке одредбе за вријеме.</p> <p>Пошто смо се смјестили, отишли смо на плажу која се налазила недалеко од хотела у коме смо одсјели.</p>								
54.	<p>Не мијењајући смисао реченице, подвучене приједлошко-падежне конструкције замијени зависним реченицама.</p> <p>а) Дошли су <u>ради потписивања уговора</u>.</p> <p>_____</p> <p>б) Мимоишли смо се са њима <u>због потписивања другог уговора</u>.</p> <p>_____</p>								
55.	<p>Напиши колико има простих реченица у датој сложеној реченици.</p> <p>Стајао сам под тушем да нико не би видио сузе које су ми лиле низ образе.</p> <p>_____</p>								
56.	<p>Дату реченицу напиши у инверзији!</p> <p>Ана је отишла код другарице иако је било хладно.</p> <p>_____</p>								

57.	<p>Заокружи слово испред тачног одговара. Колико има предикатских реченица у датој сложеној реченици?</p> <p>Стресамо прашину путовања са наших патика, мајица и панталона истањених кољена; свлачимо се на првом комаду жала на који смо наишли и улазимо у море које нас прима за своје.</p> <p>а) три б) четири в) пет г) шест</p>								
58.	<p>У сљедећој реченици подвуци намјерну зависну реченицу.</p> <p>Пошто је ова књига коју сам највише вољела да читам у младости, сада је поклањам теби да би и ти уживала у њој.</p>								
59.	<p>Заокружи слово испред реченице у којој зависна реченица има мјесно значење:</p> <p>а) Идем гдје ме нико неће наћи. б) Рекао ми је да ће ми показати кућу гдје се родио. в) Ни сада се не зна гдје је благо сакривено.</p>								
60.	<p>Подвуци зависну реченицу у сложеној и одреди је по значењу:</p> <p>а) Ако је неко луд, не буди му друг. _____ б) Удари киша као да се облак проломио. _____</p>								
61.	<p>Повежи зависне реченице са њиховом врстом:</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 70%;">Младић је чувао <i>што је стекао</i>.</td> <td>намјерна</td> </tr> <tr> <td>Не иди <i>гдје ниси позван!</i></td> <td>узрочна</td> </tr> <tr> <td>Сјео сам у први ред <i>како бих изблиза гледао утакмицу</i>.</td> <td>мјесна</td> </tr> <tr> <td>Били смо тужни <i>јер смо поражени</i>.</td> <td>објекатска (односна)</td> </tr> </table>	Младић је чувао <i>што је стекао</i> .	намјерна	Не иди <i>гдје ниси позван!</i>	узрочна	Сјео сам у први ред <i>како бих изблиза гледао утакмицу</i> .	мјесна	Били смо тужни <i>јер смо поражени</i> .	објекатска (односна)
Младић је чувао <i>што је стекао</i> .	намјерна								
Не иди <i>гдје ниси позван!</i>	узрочна								
Сјео сам у први ред <i>како бих изблиза гледао утакмицу</i> .	мјесна								
Били смо тужни <i>јер смо поражени</i> .	објекатска (односна)								
62.	<p>У датој брзалици подвуци безвучни задњонепчани сугласник.</p> <p>НА ВРХ БРДА ВРБА МРДА</p>								
63.	<p>Подвуци ријечи у којима се јавља непостојано А:</p> <p>момак, сестра, познат, писац, тачка, занат.</p>								
64.	<p>У ријечи болесна извршене су двије гласовне промјене. Наведи их!</p> <p>_____</p> <p>_____</p>								

65.	Напиши присвојне придјеве од именица:
	Милица Драгица Аница
	_____
Која гласовна промјена је у њима извршена?	

66.	Сљедеће ријечи су одступања (изизеци) од гласовних промјена, напиши којих:
	а) канал _____
	б) одселити _____
	в) чики _____

67.	На линији испод ријечи напиши називе гласовних промјена које су извршене у њима:
	задаци, подаци, напици
	1. _____
	2. _____
	3. _____

68.	Одредите које су то гласовне промјене извршене у побројаним ријечима!
	а) Грмље – _____
	б) Испустити – _____
	в) Кнежеви – _____

69.	Допиши одговарајући облик ријечи која је дата у загради.
	а) У програм не треба укључити само једног _____
	(слушалац), већ много _____ (слушалац).
	б) Мој брат игра фудбал у првој _____ (лига).
	в) Купио сам _____ (бака) букет ружа.

70.	Како се зове посебно истицање слогова при изговору? _____.
-----	---

71.	У сљедећим ријечима заокружи наглашене слокове: вода, село, записивати, записати
-----	---

72.	<p>Заокружи слово испред ријечи које имају дуги акценат.</p> <p>а) лук (поврће) б) лук (старо оружје) в) град (насеље) г) град (крупна, врста падавине)</p>
73.	<p>У сљедећој групи ријечи подвуци ријечи са дугоузлазним акцентом: душа, мајка, колица, боровница, груди, ђурђевак, глава, срце, мудар</p>
74.	<p>Заокружи слово испред ријечи које имају кратки акценат.</p> <p>а) пас (појас) б) пас (домаћа животиња) в) коса (длаке на глави) г) коса (линија)</p>
75.	<p>Који глаголски облици су употријебљени у реченици Кад будем студирао, живјећу у Бањој Луци.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
76.	<p>Обиљежи слово испред простих реченица.</p> <p>а) То зависи од годишњих доба. б) Сећам се како смо једне зиме од снега правили дивну тврђаву. в) Понекад пође и моје друштво из улице, па се добро најурцамо. г) Некад смо се забављали пратећи по снијегу траг животиња.</p>
77.	<p>Реченица Бјежи колико хоћеш, али утећи не можеш! по саставу је сложена. Однос између простих реченица у овој сложеној је _____.</p>
78.	<p>Подвуци проклитике у сљедећој реченици: Донијећу ако шта купим.</p>
79.	<p>Доврши реченицу. Акцентат једносложних ријечи може бити _____ и _____.</p>

80.	Разврстај ријечи према захтјеву. САН, НОС, ПОДНЕ, ЗДРАВ, ПОЉЕ, СУНЦЕ	
	Ријечи са кратким акцентом	Ријечи са дугим акцентом

81.	Допуни табелу као што је започето:		
	Примјер	Синоним	Антоним
	причати		
			радост
		пуначак	

82.	Повежи ријечи из колона тако да добијеш парове синонима. Једна ријеч је вишак!	
	самогласник	тама
	бездан	веранда
	тријем	вокал
	мрак	провалија
	мердевине	консонант љестве

83.	У једној реченици ријеч ГРЛО има пренесено значење. Заокружи слово испред те реченице.
	а) Њега је два дана бољело грло.
	б) У недјељу се на хиподрому такмичи и наше грло.
	в) Ко много прича, често има проблема са грлом.

84.	Заокружи слово испред тачног одговора:
	Кад кажемо <i>млатити празну сламу</i> , то значи:
	а) залагати се за интересе других
	б) вољети послове у пољу
	в) причати или радити нешто без сврхе или циља.

85.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора:</p> <p>Кад кажемо да неко <i>има слабу тачку</i> то значи да има:</p> <p>а) Гордијев чвор б) Ахилову пету в) Парисову јабуку</p>
86.	<p>Одреди којој врсти функционалног стила припада сљедећа реченица и одговор напиши на линији.</p> <p>Против овог рјешења може се изјавити жалба Републичком педагошком заводу у року од 8 дана од дана пријема рјешења.</p> <p>_____ стил.</p>
87.	<p>Означи слово испред тачног одговора.</p> <p>У древној грчкој књижевности омиљене врсте лирске поезије биле су: ода, химна, дитирамб и елегија.</p> <p>У реченици ријеч древна означава књижевност која је:</p> <p>а) стара б) народна в) богата г) разноврсна.</p>
88.	<p>Означи хронолошки редним бројевима, од броја 1 до броја 3, неке од најзначајнијих писаних споменика словенске, али и српске културе.</p> <p>_____ Душанов законик / _____ Мирослављево јеванђеље / _____ Темнићки натпис</p>
89.	<p>Пажљиво прочитај реченицу и одговори на захтјев задатка.</p> <p>Патак Дачо тргује килограмом гумених бомбона.</p> <p>Шта је заједничко консонантима којима почињу ријечи у претходној реченици? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>По начину артикулације су:</p> <p>а) африкате или сливени; б) експлозивни или праскави; в) назални или носни; г) фрикативни или струјни.</p>

90.	Прецизно одреди врсте и подврсте (тамо гдје је то могуће учинити) ријечи у наслову романа књижевника Миодрага Булатовића <i>Црвени петао лети према небу</i> .		
	Ријеч из наслова романа	Врста ријечи	Подврста ријечи
	Црвени		
	Петао		
	Лети		-
	Према		-
	Небу		

91.	Допуни дату тврдњу једним од понуђених термина. Термин _____ има три значења:	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ правила за комбиновање језичких јединица; ➤ наука о тим правилима; 	
књига у којој су записана сва та правила.		

в) Напредни ниво

1.	Подвуци непромјенљиве ријечи у датој реченици. Да ли ћете данас доћи на тренинг?														
2.	Допуни реченицу. Компарацију имају неки _____ и неки _____.														
3.	Како гласи компаратив сљедећих придјева: <table><thead><tr><th>Придјеви</th><th>Компаратив</th></tr></thead><tbody><tr><td>строг</td><td>_____</td></tr><tr><td>висок</td><td>_____</td></tr><tr><td>зелен</td><td>_____</td></tr><tr><td>смијешан</td><td>_____</td></tr><tr><td>јасан</td><td>_____</td></tr><tr><td>бијел</td><td>_____</td></tr></tbody></table>	Придјеви	Компаратив	строг	_____	висок	_____	зелен	_____	смијешан	_____	јасан	_____	бијел	_____
Придјеви	Компаратив														
строг	_____														
висок	_____														
зелен	_____														
смијешан	_____														
јасан	_____														
бијел	_____														
4.	Издвој ненаглашене ријечи из дате реченице. Јави нам јеси ли се уписао у школу. _____														
5.	Акцентски систем српског књижевног језика чине четири акцента. Напиши како се зову ти акценти: _____ _____.														
6.	Подвуци наглашене самогласнике у сљедећим ријечима: ПРИЗНАТИ - ПРИЗНАЊЕ														
7.	Подвуци наглашене самогласнике у сљедећим ријечима: КОРАК - КОРАЧАТИ														
8.	Акцентовати ријеч у подвученој реченици стиха: „ <u>Сам сам</u> . Из кута бије сахат стари...“														

9.	<p>Заокружи слова испред реченица у којима су тачне тврдње.</p> <p>а) Све ријечи у српском језику имају свој акценат. б) Све ријечи у српском језику немају свој акценат. в) Акценат у српском језику може стајати на првом слогу ријечи. г) Акценат у српском језику може стајати на посљедњем слогу вишесложне ријечи.</p>
10.	<p>Допуните сљедећу реченицу!</p> <p>Енклитички облик датива личне замјенице ЈА гласи _____.</p>
11.	<p>Усправном цртом обиљежи акценатске цјелине у реченици:</p> <p>Крњ мјесец наранџасте боје пливао је у дну видика и дизао се прохладни вјетар.</p>
12.	<p>Одреди инфинитиву основу датих глагола</p> <p>а) рећи _____ б) свирати _____ в) подићи _____</p>
13.	<p>У ријечи бешчашће извршене су три гласовне промјене.</p> <p>Које?</p> <p>_____</p>
14.	<p>У ријечи ПЕТАР двоуснени сугласник замијени двоусненим сонантом и напиши како гласи ријеч коју си добио.</p> <p>_____</p>
15.	<p>Заокружи слово испред сложених реченица.</p> <p>а) Кажи и заврши с тим. б) Иван је хтио да купи сладолед. в) Мислио је о сутрашњим обавезама чешкајући се по глави. г) Мама се појавила бора на челу као да ће ускоро да добије мигрену.</p>
16.	<p>Промјеном везника претвори ову супротну у искључну реченицу.</p> <p>Школа је чиста, али пред вратима има смећа.</p>

17. Подвучи предикате у датој реченици.
Чим зађе сунце, комарци се јаве и гризу као помахнитали, а човјек је немоћан.

18. Одреди значење непознате ријечи и заокружи тачан одговор:
Званичници 13 земаља на Међународном форуму у Москви усвојили су Декларацију о очувању тигрова.
ДЕКЛАРАЦИЈА је:
а) скуп радова о тигровима;
б) свечана и службена изјава;
в) књига пјесама;
г) записник.

19. Попуните сљедећу табелу траженим облицима задатих именица!

Именица	Тражени облик	Одговор
Богатство	Антоним	
Камен	Аугментатив	
Младост	Антоним	
Кућа	Деминутив	
Ученик	Синоним	

20. Одреди врсту и граматички род и број именица:
а) МОМЧАД _____
б) МОМЧЕ _____
в) МОМЧИЋИ _____

21. Година Вукове побједи је 1847, јер су тада објављена четири дјела писана и штампана на чистом народном (вуковском) језику.
На понуђене линије наведи ауторе и називе њихових дјела!

Аутор	Назив дјела
_____	_____
_____	_____
_____	_____

22. Поред наведене тврдње напиши име личности на коју се односи.

а) Предложио је реформу српске азбуке на коју се угледао Вук Ст. Караџић.
_____

б) Написао је спјев *Бој змаја с орлови*.
_____

в) Саставио је први рјечник српског народног језика.
_____

23. Подијели сљедећу вишеструкосложену реченицу и подвучи све предикате.
Више нисам могао да их слушам јер су причали свашта и ја пођох са Вујом да гледам како Видрићи пиле греду за нову кућу Андрије Видакова, Ивановог оца.

24. Све подвучене именице означавају мјесто глаголске радње.
Одреди у ком су падежу.

а) Стајао је пред школом. _____

б) Ушао сам у школу. _____

в) Ученици уче у школи. _____

г) Моја кућа је иза школе. _____

д) Заједно идемо према школи. _____

25. Попуни табелу!

Примјери	Коријен ријечи	Творбена основа	Творбени наставак	Грматичка основа	Грматички наставак
учитељица					
каменчић					

У датој реченици подвученим ријечима одреди: врсту ријечи, подврсту и називе њихових граматичких категорија, па их упиши у дату табелу.

Сеоским путем кораци ознојених и ријетких пролазника тупо пуфћу по праштини.

Ријечи	Врста ријечи	Подврста	Род	Број	Падеж
Сеоским					
Путем					
пролазника					
праштини					

Попуните наредну табелу одговарајућим обликом (степеном) придеја!

<i>Позитив</i>	<i>Компаратив</i>	<i>Суперлатив</i>
	Боља	
Високо		
	Јефтинија	
		Најгори
Строг		

Придружи уз сваку реченицу њену врсту стављајући одговарајући број!

28.	__ Некад се није остајало вани до ситних сати.	1. саставна
	__ Нигдје среће и осмијеха!	2. безлична
	__ Зидови су окречени у црвено.	3. непотпуна
	__ Сједимо мирно и слушамо оца.	4. пасивна

Жабе

У некој бари становале двије жабе. На љето бара пресахне, а оне је оставе и крену тражити другу. Наиђу на дубок бунар па једна жаба, опазивши га, рече другој: „Сиђимо, пријо, заједно у овај бунар.“ Друга ће на то: „Ако и ова вода пресахне, како ћемо одавде изаћи?“

Посљедњу реченицу из текста напиши у трећој варијанти управног говора!

_____

_____

Б) ПРАВОПИС

а) Основни ниво

1.	Заокружи слово испред правилно написане реченице. а) Не дирај то? б) Да ли си све спаковао! в) Испричаћу ти кад дођем г) Она пише уредно.
2.	Заокружи слово испред правилно написаног облика аориста. а) ја пеко б) ја пече в) ја пекао г) ја пекох
3.	Упиши ц и ћ тако да ријеч добије тражено значење: а) врећа - ___ ак б) ученик - ___ ак
4.	Заокружи слово испред правилно написане реченице у управном говору: а) Маја ми је рекла да узмем своје ствари! б) Маја ми је рекла: узми своје ствари! в) Маја ми је рекла „Узми своје ствари!“ г) Маја ми је рекла: „Узми своје ствари!“
5.	Напиши ћирилицом скраћенице слjedeћих ријечи: а) број _____ б) доктор _____ в) година _____ г) на примјер _____
6.	Поред сваке ријечи напиши ћирилицом њену скраћеницу: а) грам _____ б) метар _____ в) улица _____ г) ученик _____

7.	Напиши суперлативе сљедећих придјева: а) јак - _____ б) благ - _____
----	--

8.	Заокружи слово испред правилно написане реченице. а) Да видим јесили ми донијела задатке и дали ћу их знати ријешити? б) Да видим јеси ли ми донијела задатке и дали ћу их знати ријешити? в) Да видим јеси ли ми донијела задатке и да ли ћу их знати ријешити? г) Да видим јеси ли ми донијела задатке и далићу их знати ријешити?
----	--

9.	Заокружи правилно написане ријечи. а) дјеца б) цвјет в) рјеч г) свијет
----	--

10.	Напиши ијекавским обликом дате ријечи: лек _____ месец _____ речник _____ светлост _____
-----	--

11.	Напиши ијекавске облике датих ријечи: доле _____ хтео _____ део _____
-----	--

12.	Напиши словима дате бројеве: а) 12 _____ б) 22 _____ в) 137 _____ г) 300 _____
-----	---

13.	У сљедећем низу означи неисправно написане облике ријечи. Не достајати / не кухам / непише / не радиш / не умарам се / не учи нам се
-----	---

14.	Сљедећу реченицу, која је написана малим штампаним словима и погрешно, правилно препиши писаним словима ћирилице. јован јовановић змај био је српски лекар и пјесник. _____
-----	---

б) Средњи ниво

1.	Упиши ч или ћ на мјесто гдје је то потребно: а) у__ионица б) слам__ица в) ку__ерак г) __уп
2.	Заоркужи слово испред неправилно написаних ријечи. а) нечовјек б) не радо в) неволим г) неваљало
3.	Заокружи слово испред реченице у којој су све ријечи исправно написане. а) Рекла је да неможе да дође! б) Не показуј прстом на непознату особу! в) Не слано јело ми не прија! г) Незнам колико пута нисам написао задаћу!
4.	Подвучи погрешно написану ријечцу не у датим реченицама. Неznam како ћу стићи до школе. Немам кишобран и пут ми је не познат.
5.	На датој линији напиши како се зову становници мјеста (облик м.р.). а) Билећа _____ б) Нови Сад _____ в) Бањалука _____ г) Котор Варош _____
6.	Исправи гдје је погрешно написано, а што сматраш исправним на линију стави плус (+). Мајевички _____, мамин _____, Сарајевске _____, Иванов _____, веснин _____, шумадински _____.

7.	<p>На датој линији напиши правилно имена насељених мјеста.</p> <p>а) двор на уни _____</p> <p>б) крупа на врбасу _____</p> <p>в) оштра лука _____</p> <p>г) нова топола _____</p>
8.	<p>На датој линији напиши правилно имена историјских догађаја.</p> <p>а) косовска битка _____</p> <p>б) први свјетски рат _____</p> <p>в) други српски устанак _____</p> <p>г) октобарска револуција _____</p>
9.	<p>Заокружи слово испред реченице која је написана у складу са правилима о писању великог почетног слова.</p> <p>а) Мрачно је јер нема Мјесеца.</p> <p>б) Крећемо кад изађе Мјесец.</p> <p>в) Човјек се спустио на Мјесец.</p> <p>г) Не кују се коњи по Мјесецу.</p>
10.	<p>Препиши дату реченицу поштујући сва правописна правила:</p> <p>Ученици основне школе свети сава из новог града били су домаћини рукометашима рукометног клуба борац.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
11.	<p>Заокружи слово испред правилно написаног имена познатих грађевина.</p> <p>а) кинески зид</p> <p>б) Високи Дечани</p> <p>в) кип слободе</p> <p>г) криви торањ у Пизи</p>
12.	<p>а) Упиши запету на одговарајуће мјесто у реченици.</p> <p>Да сте били упорнији пронашли бисте књигу.</p> <p>б) Објасни зашто си уписао/ла запету баш на то мјесто.</p> <p>_____.</p>

13.	Упиши запете гдје је то потребно. За излет сам спремио новац сокове сендвиче и дискове.
14.	Заокружи слово испред тачно написаног датума. а) 18. март 2008. године б) 18 3 2008. године в) 18. III. 2008.године
15.	Број који је у реченици написан словима напиши цифрама на датој линији. Драга Мајо, позивам те на прославу тринаестог рођендана. _____
16.	Дате бројеве напиши цифрама. а) осми _____ б) петсто _____ в) дванаести _____ г) двадесет (и) два _____
17.	Допуни реченицу. Екавски и ијекавски изговор у српском језику настали су као посљедица _____.
18.	На линијама напишите ијекавске облике задатих ријечи! а) Желео _____ б) Летети _____ в) Речник _____ г) Предео _____
19.	Напиши ијекавски облик датих ријечи: волети _____ грејати _____ смејати се _____ решити _____

20.	<p>Напиши скраћенице датих ријечи.</p> <p>а) Република Српска _____</p> <p>б) Сједињене Америчке Државе _____</p> <p>в) Уједињене нације _____</p> <p>г) основна школа _____</p>
-----	--

21.	<p>Напиши присвојне придјеве од сљедећих ријечи:</p> <p>а) Београд _____</p> <p>б) Сарајево _____</p> <p>в) Петар _____</p> <p>г) Марија _____</p>
-----	--

22.	<p>Напиши писаним словима назив улице поштујућу правила писања великог слова.</p> <p style="text-align: center;">МОЈА УЛИЦА СЕ ЗОВЕ УЛИЦА КНЕЗА МИХАИЛА</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
-----	---

23.	<p>Сљедећу реченицу, која је написана ћирилицом, препиши писаним словима латинице.</p> <p>Џорџ Гордон Бајрон био је енглески племић, пјесник, политичар и водећа личност у романтизму.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
-----	--

24.	<p>У сљедећим реченицама упиши запете на мјестима на којима је то потребно.</p> <p>а) Ако можеш помози ми у воћњаку.</p> <p>б) Теби ћемо бако донијети воћа.</p> <p>в) То је дакле твој воћњак.</p> <p>г) У моме селу које је једно од најуспјешнијих у воћарству скоро сви гаје купине и малине.</p>
-----	---

25.	<p>Шта је правилно написано?</p> <p>а) Рт Добре Наде</p> <p>б) Рт добре Наде</p> <p>в) Рт добре наде</p>
-----	--

26.	Шта је правилно написано? а) Нови јужни Велс б) Нови Јужни Велс в) Нови јужни велс
-----	---

27.	Шта је правилно написано? а) улица Српских владара б) Улица српских владара в) Улица Српских владара
-----	---

28.	Шта је правилно написано? а) УНЕСКО б) У.Н.Е.С.К.О. в) унеско
-----	--

29.	Шта је правилно написано? а) ловор вијенац б) ловор-вијенац в) ловорвијенац
-----	--

в) Напредни ниво

1.	Напиши правилно сљедећу реченицу у управном говору не мијењајући редослијед ријечи. Овај задатак рече наставник мора да буде боље урађен. _____
----	---

2.	Напиши сложеницу од дате синтагме. а) дугих ногу - _____ б) боли глава- _____ в) руком писати - _____ г) дан губити - _____
----	---

3.	Упиши запете у дату реченицу. Овдје је како сте вјероватно већ чули раније била школа.
----	---

4.	Упиши одговарајући интерпункцијски знак тамо гдје треба у примјеру: Ако грми морамо понијети кишобран иако би нам како рече Драган било лакше да уопште не излазимо из куће.
----	---

5.	Заокружи слово испред правилно написаног назива. а) Радове је изводило грађевинско предузеће Рад. б) Градско позориште Јазавац има нове представе. в) Представа се изводи на Малој сцени Народног позоришта Републике Српске. г) Сlike се могу видјети у академији наука и умјетности Републике Српске.
----	---

6.	Напиши реченице поштујући правопис!! а) Не вјерује у никога. _____ б) Не слаже се са ничим. _____
----	---

7.	Сљедеће реченице препиши и исправи грешке. а) Он се са никим не слаже. _____ б) Дошао је сњим. _____ в) Повео сам са мнош и брата. _____ г) Наставнице јесте ли ме ви тражили. _____
----	--

8.	Пошто се дубоко замисли, Саша погледа Ивана, свога друга. У овој реченици запете обиљежавају: а) _____ б) _____
----	---

9.	Заокружи слово испред правилно написане реченице. а) Дошао је с аутобусом. б) Дошао је с другом. в) Пишем с оловком. г) Пишем оловком.
----	--

10.	Сљедеће ријечи напиши ијекавским изговором: а) поскупети _____ б) поколење _____ в) дељење _____ г) одељење _____
-----	---

11.	Заокружи слово испред правилно написане реченице. а) Прославили су седамдесет пет о годишњицу оснивања клуба. б) Прославили су седамдесетпето годишњицу оснивања клуба. в) Прославили су седамдесетпетогодишњицу оснивања клуба.
-----	---

12.	Вуков <i>Српски рјечник</i> представља прекретницу у развоју српског књижевног језика. У њему је примијењен фонетски (гласовни) правопис. Шта се подразумева под синтагмом <i>фонетски правопис</i> ? _____ _____
-----	--

13.	Ријеч <i>подводни</i> је добијена а) суфиксалном творбом б) префиксално-суфиксалном творбом в) сложеничком творбом
-----	---

14.	Ријеч <i>плавокос</i> је добијена а) суфиксалном творбом б) префиксално-суфиксалном творбом в) сложеничком творбом
-----	---

15.	Ријеч <i>дрински</i> је добијена а) суфиксалном творбом б) префиксално-суфиксалном творбом в) сложеничком творбом
-----	--

В) КЊИЖЕВНОСТ

а) Основни ниво

1.	Упиши називе риме кад се подударају: а) први и други, трећи и четврти стих _____ б) први и трећи, други и четврти стих _____ в) први и четврти, други и трећи стих _____
----	---

2.	Прочитај одломак па наведи наслов дјела аутора и књижевну врсту којој дјело припада. « Ово је за мене најлепши и најтужнији предео на свету. Исти је као онај на претходној страници, али сам га још једанпут нацртао да бих вам га добро показао... Погледајте пажљиво тај предео да бисте га сигурно могли препознати, ако једног дана отпутујете у Африку, у пустињу. А ако вам се догоди да прођете туда, преклињем вас, не журите, причекајте мало, тачно испод звезде! Ако вам тада приђе неко дете, ако се смеје, ако му је коса златна, ако не одговара на постављена питања, сигурно ћете погодити ко је. Тада будите љубазни! Не остављајте ме тужног: брзо ми пишите да се вратио...» Наслов: _____ Пуно име и презиме аутора: _____ Књижевна врста: _____
----	---

3.	„Јабо, бате, ако данас платиш главом, не зажали на ме!“ Наведене ријечи изговара литерарни јунак по имену _____ протагониста приповијетке под називом „_____“, чији је писац _____.
----	--

4.	Одреди облик казивања у следећим одломцима. а) « Сад дође ред на најмлађег сина да и он чува јабуку; он се оправи, дође под јабуку и намести кревет под њом, па легне спавати.» Облик казивања: _____ б) – Одакле си ? - Из Црне Баре? - Кога тражиш овде? - Хајдуке. Облик казивања: _____
----	--

5.	Заокружи слово испред тачног одговора. Житије је средњовјековна биографија у којој је описан: а) живот истакнутог политичара или дипломате, б) живот средњовјековног писца, угледног грађанина, в) живот владара или истакнутог црквеног поглавара.
----	--

6.	<p>Допуните сљедећу реченицу!</p> <p>Библија, која се још назива и _____,</p> <p>састоји се од два дијела – _____ и _____.</p>
----	--

7.	<p>Редним бројевима, од прве до посљедње, означите етапе у развоју композиције епског и драмског књижевноумјетничког дјела!</p> <p>_____ врхунац (кулминација); _____ расплет;</p> <p>_____ увод (експозиција); _____ обрт (перипетија);</p> <p>_____ заплет.</p>
----	---

8.	<p>Препознај врсте кратких народних умотворина.</p> <p>а) Једна ласта не чини прољеће.</p> <p>_____</p> <p>б) Пуна школа ђака, ниоткуда врата.</p> <p>_____</p> <p>в) Питали пса:</p> <p>- Зашто сваког репом поздрављаш?</p> <p>- Зато што немам капе.</p> <p>_____</p>
----	--

9.	<p>Пажљиво прочитај стихове из пјесме <i>Прича о Светом Сави</i> Матије Бећковића и заокружи слово испред облика који они представљају:</p> <p><i>Нека је проклета земља у којој су пашчад пуштена, а камење свезано.</i></p> <p>а) пословица б) загонетка в) клетва</p>
----	--

10.	<p>Допуни наслове дјела користећи неки од понуђених придијева.</p> <p>плава, крвава, покондирена, мали, горски, велики</p> <p>„_____ вијенац“</p> <p>„_____ звезда“</p> <p>„_____ талас“</p> <p>„_____ тиква“</p> <p>„_____ принц“</p> <p>„_____ бајка“</p>
-----	---

11.	<p>Напиши синониме за сљедеће ријечи:</p> <p>а) родољубље - _____</p> <p>б) рефлексја - _____</p> <p>в) опис - _____</p>
12.	<p>Подвуци тачан одговор!</p> <p>Жабе</p> <p>У некој бари становале двије жабе. На љето бара пресахне, а оне је оставе и крену тражити другу. Наиђу на дубок бунар па једна жаба, опазивши га, рече другој: „Сиђимо, пријо, заједно у овај бунар.“ Друга ће на то: „Ако и ова вода пресахне, како ћемо одавде изаћи?“</p> <p>Овај текст је: бајка, новела, басна, пословица.</p>
13.	<p>Прочитај наведене двије изреке и одговори на захтјев задатка.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лети као мува без главе. • Првео се као бос по трњу. <p>Која је стилска фигура употријебљена у наведене двије изреке?</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>а) епитет;</p> <p>б) контраст;</p> <p>в) ономатопеја;</p> <p>г) поређење</p>
14.	<p>Аутор приповијетке <i>Све ће то народ позлатити</i> је</p> <p>а) Стеван Сремац</p> <p>б) Лаза Лазаревић</p> <p>в) Јанко Веселиновић</p>
15.	<p>Пјесму <i>Плава гробница</i> написао је</p> <p>а) Скендер Куленовић</p> <p>б) Добрица Ерић</p> <p>в) Милутин Бојић</p>

16.	<p><i>Стојте галије царске!</i> је дио стиха из пјесме</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Остајте овдје б) Плава гробница в) Крвава бајка
17.	<p>Приповијетку <i>Коса</i> написао је</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Бранислав Ниушић б) Добрица Ћисич в) Иво Андрић
18.	<p>Пјесму <i>Светли гробови</i> написао је</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Ђура Јакшић б) Јован Јовановић Змај в) Војислав Илић

б) Средњи ниво

1.	Према поријеклу / постанку књижевност се дијели на: а) _____ б) _____
2.	Наша народна епска поезија испјевана је у стиху од _____ слогова. Тај стих се зове _____.
3.	Најпознатији скупљач српских народних умотворина је: а) Сава Мркаљ б) Вук Ст. Караџић в) Бранко Радичевић г) Доситеј Обрадовић
4.	а) Како се зове овакво изражајно средство? бијели двори, бијели дан, рујно вино, вјерна љубав, сиње море? _____ б) У којој књижевности налазимо оваква изражајна средства? _____
5.	Повежи писца са дјелом тако што ћеш редни број испред имена писца написати на цртицу испред дјела. 1.Љубивоје Ршумовић ___ <i>Плави чуперак</i> 2.Бранислав Нушић ___ <i>Зимско јутро</i> 3.Мирослав Антић ___ <i>Аутобиографија</i> 4.Војислав Илић ___ <i>Домовина</i>
6.	Повежи лик и дјело тако што ћеш на линију испред назива дјела уписати одговарајуће слово. а) Анока _____ Горски вијенац б) Миона _____ Поход на Мјесец в) Дјед Раде _____ Прва бразда г) Реља Кнежевић _____ На бунару д) Вук Мићуновић _____ Кроз мећаву

7.	На лијевој страни су наведена књижевна дјела, а на десној имена ликова у тим дјелима. Поред имена лика стави број онога дјела који је везан за тај лик.	
	1. „Писма из Италије“	казанџија Благоје ___
	2. „Поп Ћира и поп Спира“	Јела ___
	3. „Покондирена тиква“	Његош ___
	4. „Пилипенда“	Меланија ___
	5. „Све ће то народ позлатити“	Евица ___

8.	Напиши наслов дјела из кога су дати стихови и име њиховог аутора.	
	а) Тврд је орах воћка чудновата Не сломи га, ал зубе поломи. _____	
	б) Кад говори, ка да голуб гуче, Кад се смије – ка да бисер сије, _____	
	в) Волови јарам трпе, а не људи Бог је слободу дао за човјека. _____	

9.	Упиши име дјела из кога је наведени лик и име његовог аутора.		
	ЛИК	ДЈЕЛО	ПИСАЦ
	Евица		
	кмет Симан		
	Кањош		
	Марушка		

10.	Којој врсти казивања припада дати одломак?	
	<p>а) Изнајмио сам стан у сјеверном дијелу града, на рубу умјетничке четврти. Стан је био мали: спаваћа соба, дневни боравак, кухиња и купатило. Зидови су били голи, подови покривени угаженим таписонима, прозори без завјеса. Поред фрижидера је висио стари рекламни календар. Иза покретних стаклених врата, на тераси, двије пластичне столице су скупљале прашину. _____</p> <p>б) Кренули су ћутке, збијени један до другог. Карачали су кратким кораком, као на непознатом терену. Кад се мрак разриједио, корак им је постајао дужи. Ускоро су стигли на превој с кога се у магли више</p>	

	<p>наслућивала него видјела ријека. Застали су кратко, размијенили по коју ријеч и наставили пут низ брдо.</p> <p>_____</p> <p>в) Капетан ћути.</p> <p>А кога ви чекате? – упита Благоје. Жену! А ја сина! Рањен је. ... Али лако, сасвим лако! Писао ми је његов друг Јоле. ...</p> <p>_____</p> <p>г) ... вук је једнако понављао у себи: „Крв и месо овога шиљежета никад ми не гину. Могу да га рашчечим у сваком тренутку, кад ми се прохте. Него, да се нагледам чуда. Да видим још овај покрет, па још овај...“</p> <p>_____</p>
--	---

11.	<p>У стиховима народне пјесме</p> <p style="text-align: center;"><i>Твоје очи вино ли су или блага медовина</i></p> <p>препознајем стилску фигуру која се зове</p> <p>а) епитет б) хипербола в) персонификација г) контраст/антитеза</p>
-----	--

12.	<p>Заокружи два тачна одговора који се односе на одлике баладе:</p> <p>а) садржи лирске, епске и драмске елементе, б) опјевава значајне историјске догађаје, в) има устаљену пјесничку форму, г) завршава се трагично.</p>
-----	--

13.	<p>Поред имена аутора упиши број испред припадајућег књижевног дјела:</p> <p>1. „Увела ружа“ _____ Бранислав Нушић 2. „Светли гробови“ _____ Ђура Јакшић 3. „Отаџбина“ _____ Борисав Станковић 4. „Госпођа министарка“ _____ Јован Јовановић Змај</p>
-----	---

14.	<p>Напиши коју стилску фигуру препознајеш у стиховима:</p> <p style="text-align: center;"><i>Сама врба стоји над морем на стени Расплела је косу , зелену и дугу...</i> (<i>Ј.Дучић</i>)</p> <p>У стиховима се препознаје _____.</p>
15.	<p>Допуни реченицу.</p> <p>Стихови „Сврати нам се мила мајко наша // Да ми тебе ужинати дамо...“ су стихови народне пјесме (напиши назив) _____.</p> <p>Она је по врсти (напиши назив врсте) _____.</p>
16.	<p>Упиши одговарајућу народну пословицу која недостаје у тексту.</p> <p>Дједа ме је прилично рано научио да играм шах. Знао сам и вриједност фигура и нека отварања и завршнице. Ријетко сам га побјеђивао, јер није хтио да ми попушта.</p> <p>И тако једном увече, кад је он већ био поспан, ја навалио на њега да играмо. Он се извлачи, а ја га наговарам, молим, мазим. Кад ништа није помогло, упитао сам га љутито:</p> <p>– Јеси ли ти чуо ону народну пословицу да</p> <p>_____</p> <p>- Чуо сам, па шта?</p> <p>– Па, ја ти све лијепе ријечи говорим, а ти ништа. Мораћеш да попустиш јер је то народ рекао.</p> <p>И јасно, играли смо шах.</p>
17.	<p>Пажљиво прочитај наведени одломак и на линијама напиши тражене одговоре.</p> <p><i>Од владике и свијех главарах Селим-паша отпоздрав на писмо Тврд је орах воћка чудновата, не сломи га, ал зубе поломи!</i></p> <p>а) Писац дјела из ког је наведени одломак је _____ .</p> <p>б) Наслов дјела из ког је наведени одломак је _____ .</p> <p>в) Књижевна врста којој припада дјело из ког је наведени одломак је: _____ .</p>

18.	<p>Прочитај строфу из пјесме <i>Књиге</i> Стевана Раичковића, па заокружи слово испред низа стилских фигура које се јављају у овом примјеру.</p> <p style="text-align: center;"><i>Опоколиле ме ноћас књиге- Зуре у мене из свог праха. Ћутљиве – ко од страшне бриге. Збијене – ко од тешког страха.</i></p> <p>а) градација, персонификација, контраст б) персонификација, поређење, епитет в) хипербола, персонификација, ономатопеја</p>
-----	--

19.	<p>У поеми Скендера Куленовића „Стојанка мајка Кнежопољка“, мајка дозива и тражи своје погинуле синове и кличе:</p> <p>„Козаро, Козаро, казуј...окај...знај...стани...стегни...сркни...цикни...стуци...“</p> <p>Кажи шта овим императивима мајка исказује (какво душевно стање?)</p> <hr/>
-----	---

20.	<p>У комедији „Покондирена тиква“ Ј. С. Поповића јављају се, поред осталих ликова, ликови Евице и Феме. Споји њихова имена са особинама које им одговарају:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 30%; vertical-align: top;">ЕВИЦА</td> <td style="vertical-align: top;"> уображена скромна себична марљива </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;">ФЕМА</td> <td style="vertical-align: top;"> помодарка природна </td> </tr> </table>	ЕВИЦА	уображена скромна себична марљива	ФЕМА	помодарка природна
ЕВИЦА	уображена скромна себична марљива				
ФЕМА	помодарка природна				

21.	<p>Допуните сљедећу реченицу!</p> <p>Мрачајски прото, Лујо, Марушка Регодина, Мијо и Реља Кнежевић литерарни су јунаци „изашли“ из пера књижевника</p> <hr/>
-----	--

22.	<p>Допуните сљедећу реченицу!</p> <p>Ахилеј, Едип, Икар и Дедал, Одисеј и Прометеј јунаци су из _____ митологије.</p>
-----	---

23.	<p>Напиши поуку ове басне!</p> <p>Жабе</p> <p>У некој бари становале двије жабе. На љето бара пресахне, а оне је оставе и крену тражити другу. Наиђу на дубок бунар па једна жаба, опазивши га, рече другој: „Сиђимо, пријо, заједно у овај бунар.“ Друга ће на то: „Ако и ова вода пресахне, како ћемо одавде изаћи?“</p> <p>_____</p>
-----	---

24.	<p>Прочитај одломак па на линијама напиши тражене податке (назив дјела, аутора и књижевну епоху којој дјело припада)!</p> <p>« У красотама овога света васпитао се јеси од младости своје, о нови мучениче кнеже Лазаре, и крепка рука Господња међу свом господом крепког и славног показа те...</p> <p>...И свима нам је потребна твоја помоћ. Стога молимо да се молиш заједничком Владики за вољена ти чеда и за све које ти служе са љубављу и вером...</p> <p>...На моја мала приношења погледај и у многа их приборј, јер не принесох ти похвалу како достоји, него према моћи малога ми разума. Стога и мале награде очекујем...»</p> <p>Наслов дјела: _____</p> <p>Аутор: _____</p> <p>Књижевна епоха: _____</p>
-----	---

25.	<p>Прочитај наведени одломак и одреди којој књижевно-научној (прелазној) врсти припада дјело из којег је овај одломак преузет, напиши назив дјела и име и презиме његовог аутора!</p> <p>„...Нећу ти више писати о лепоти Неапоља и његовог залива. Нећу ти досађивати с описивањем икона, кипова и других знаменитости. Ма колико да су оне лепе и важне, све је то од мермера, бронзе и боје. Ма колико да су лепо и живо изведене, све је то мртво, све је то хладно. Оно што у себи нема осећања, побуђује у гледаоцима само варљива осећања. Наишао сам овде на једну српску, важну и живу знаменитост. Овде је владика црногорски...»</p> <p>Назив дјела: _____</p> <p>Аутор: _____</p> <p>Књижевнонаучна врста: _____</p>
-----	--

26.	<p>Постоји више врста строфа (у зависности од броја стихова). На одређене линије напиши које су врсте строфе из одабраних пјесама!</p> <p style="padding-left: 40px;">а) «Сви они личе, сви много личе на нешто лепо као из приче.»</p> <p>Врста строфе _____</p> <p style="padding-left: 40px;">б) «Све тако даље, тамо, до голготе, И кад нам мушке узмете животе, Гробови наши бориће се с вама!»</p> <p>Врста строфе _____</p> <p style="padding-left: 40px;">в) «Добра земљо моја, лажу! Ко те воли, Данас, тај те воли, јер зна да си мати, Јер пре нас ни поља ни кршеви голи Не могоше ником свесну љубав дати!»</p> <p>Врста строфе _____</p>
-----	---

27.	<p>Служећи се датим информацијама и описом јунака, одговори на захтјев задатка.</p> <p>Овај дјечак је остао без родитеља, па је одрастао уз своју тетку Поли. Врло је симпатичан, коврцаве, смеђе косе и плавих очију, али је и врло несташан. Заљубљен је у Ребеку (Беки) Тачер. Најбољи пријатељ био му је Хаклбери Фин.</p> <p>Књижевни јунак: _____</p> <p>Назив дјела: _____</p> <p>Писац дјела: _____</p> <p>Књижевна врста: _____</p>
-----	--

28.	<p>Испред наслова књижевноумјетничког дјела напиши редни број којим је означен његов писац. Име једног писца је вишак.</p> <p>1. Бранко Ћопић _____ <i>Гроб Слатке Душе</i></p> <p>2. Данило Киш _____ <i>Коса</i></p> <p>3. Иво Андрић _____ <i>Мртво море</i></p> <p>4. Петар Кочић _____ <i>Прича о печуркама</i></p> <p>5. Радоје Домановић _____</p>
-----	---

29.	Испред наслова књижевног дјела напиши редни број којим је означена књижевна врста којој то дјело припада. Једна књижевна врста је вишак.	
	1. комедија	_____ <i>Горски вијенац</i>
	2. мемоари	_____ <i>Десетица</i>
	3. приповијетка	_____ <i>Мемоари</i>
	4. путопис	_____ <i>Писма из Италије</i>
	5. роман	_____ <i>Стојан Мутикаша</i>
	6. спјев	

30.	У сљедећем низу појмова означи (заокружи, подвуци или прецртај) „уљеза“ (појам који не припада низу). Експозиција / екстеријер / ентеријер / пејзаж / портрет
-----	--

31.	Заокружите ДА уколико је тврдња тачна, а НЕ уколико је нетачна.	
	а) Алекса Шантић је рођен и живио у Новом Саду.	ДА / НЕ
	б) Данијел Дефо је аутор романа <i>Том Сојер</i> .	ДА / НЕ
	в) Марко Краљевић је једини јунак коме је посвећен посебан тематски круг народних пјесама	ДА / НЕ.
	г) Сонет је пјесничка форма која се састоји од два катрена и двије терцине.	ДА / НЕ
	д) Хипербола је врста стилске фигуре.	ДА / НЕ

32.	Аганлија је лик из пјесме а) Косовски бој б) Почетак буне на дахије в) Бановић Страхиња
-----	--

33.	<i>Песму о керуши</i> је написао а) Славко Јаневски б) Сергеј Јесењин в) Александар Блок
-----	---

34.	Стих <i>И овај камен земље Србије</i> је из пјесме а) Србија б) Кадињача в) Отаџбина
-----	---

35.	<p>Исказ <i>Кус пијетао тиле до вијека</i> је</p> <p>а) народна загонетка</p> <p>б) народна пословица</p> <p>в) наслов басне</p>
36.	<p>Витомир је лик из</p> <p>а) приповијетке <i>Увела ружа</i></p> <p>б) приповијетке <i>Сбе ће то народ позлатити</i></p> <p>в) приповијетке <i>Коса</i></p>
37.	<p>Радња приповијетке <i>Коса</i> се дешава</p> <p>а) у Сарајеву</p> <p>б) у неименованој касабџи</p> <p>в) у Вишеграду</p>

в) Напредни ниво

1.	Елегија је: а) епска врста б) драмска врста в) лирска пјесма у којој је изражено тужно осјећање г) лирска пјесма у којој је изражено радосно осјећање
----	---

2.	а) Како се зове стилска фигура коју препознајеш у датим стиховима? Мили Боже! чуда великога! Или грми, ил' се земља тресе! Ил' удара море у брегове? Нити грми, нит' се земља тресе, Нит' удара море у брегове, Већ дијеле благо светитељи: Свети Петар и свети Никола, ... _____
----	---

3.	Драма је: а) текст који је написан у прози б) текст у коме су изражена тужна осјећања в) текст у коме су изражена весела осјећања г) текст који је намијењен за извођење на позорници
----	---

4.	Драмске врсте су: а) _____ б) _____ в) _____
----	---

5.	Које одлике драме препознајеш у наведеном одломку из комедије «Аналфабета» Бранислава Нушића? Г. СВЕТА (Долази са свешчицом.): Добар дан, г. начелниче. НАЧЕЛНИК: Добар дан, г. Свето. Ама, чујем за тебе лепе ствари. Е, ако, ако, то ми је мило, а зато сам те и звао. Г. СВЕТА: Молим. НАЧЕЛНИК: Да прегледамо мало тај твој речник. Треба ми знаш, једна страна реч, па не могу сад да се сетим. (Мига на г. Мику.) Дедер ми прочитај које речи имаш на слово "а"?
----	--

	Ако у одломку постоји наведена одлика (особина) драме, у табели заокружи ТАЧНО, ако не постоји, заокружи НЕТАЧНО!
	<u>Одлика драме</u> <u>ТАЧНО или НЕТАЧНО</u>
	<u>Подјела на лица</u> <u>ТАЧНО или НЕТАЧНО</u>
	<u>Дијалог</u> <u>ТАЧНО или НЕТАЧНО</u>
	<u>Смјењивање сцена</u> <u>ТАЧНО или НЕТАЧНО</u>
	<u>Смјењивање чинова</u> <u>ТАЧНО или НЕТАЧНО</u>
	<u>Дидаскалије (ремарке)</u> <u>ТАЧНО или НЕТАЧНО</u>

	Поред књижевно-научне (прелазне) врсте упиши број који стоји испред аутора који ју је написао!								
6.	<table> <tr> <td>1) Бранислав Нушић</td> <td>___ аутобиографија</td> </tr> <tr> <td>2) Прота Матеја Ненадовић</td> <td>___ дневник</td> </tr> <tr> <td>3) Љубомир Ненадовић</td> <td>___ мемоари</td> </tr> <tr> <td>4) Ана Франк</td> <td>___ путопис</td> </tr> </table>	1) Бранислав Нушић	___ аутобиографија	2) Прота Матеја Ненадовић	___ дневник	3) Љубомир Ненадовић	___ мемоари	4) Ана Франк	___ путопис
1) Бранислав Нушић	___ аутобиографија								
2) Прота Матеја Ненадовић	___ дневник								
3) Љубомир Ненадовић	___ мемоари								
4) Ана Франк	___ путопис								

7.	<p>На линијама напиши називе три стилске фигуре које препознајеш у сљедећој реченици.</p> <p>Моје рањено срце поче клецати и најзад покушавати да се поштапа на језик, али он се већ одузео и обамро.</p>
----	---

8.	У наредном низу подвуците романе које је написао књижевник Бранко Ћопић! „Дјечаци са Уне“, „Магареће године“, „Орлови рано лете“, „Поп Ћира и поп Спира“, „Рани јади“, „Хајдук у Београду“, „Бајка о рибару и рибици“.
----	---

9.	<p>Која четири језичко-стиљска изражајна средства (стиљске фигуре) препознајете у датим стиховима наше пјесникиње Десанке Максимовић?</p> <p>„Тужно зрикавци зричу, чује се до облака. ... Плачу над гробовима мртвих, драгих јунака, чује се до облака.“</p>
----	---

10.	<p>Напиши како гласи посљедњи стих пјесме „Отаџбина“ Ђуре Јакшића.</p> <p>„Ал' један израз, једну мисо Чућеш у борбе страшној ломљави; _____!“</p>
-----	--

11.	<p>„Тек ми је пета година, а већ се свијет око мене почиње затварати и стезати. Ово можеш, а оно не можеш, ово је добро, оно није, ово смијеш казати, оно не смијеш. Ничу тако забране са свих страна, јато љутих гусака, хоће и да ударе.“</p> <p>Препиши прву ријеч која упућује на лице у којем је казивање у овом одломку.</p> <p>_____</p>
-----	---

12.	<p>Прочитај понуђени одломак и одговори на захтјев задатка.</p> <p><i>Како ми је казивао, он је ослепио у младости од богиња и потом ишао не само по целој Балканској пашалуку него и у Скадар, те просио певајући уз гусле.</i></p> <p>Допуни исказ.</p> <p>Претходна реченица говори о _____, преузета је из текста под насловом _____, а написао га је _____.</p>
-----	--

13.	<p>Измјену назива пјесме и њеног аутора напиши којој врсти лирских пјесама припада.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; width: 33%;">Назив пјесме:</th> <th style="text-align: left; width: 33%;">Врста пјесме:</th> <th style="text-align: left; width: 33%;">Аутор пјесме:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Зимско јутро</i></td> <td>_____</td> <td>Војислав Илић</td> </tr> <tr> <td><i>Ми знамо судбу</i></td> <td>_____</td> <td>Алекса Шантић</td> </tr> <tr> <td><i>О, класје моје</i></td> <td>_____</td> <td>Алекса Шантић</td> </tr> <tr> <td><i>Отаџбина</i></td> <td>_____</td> <td>Ђура Јакшић</td> </tr> <tr> <td><i>Светли гробови</i></td> <td>_____</td> <td>Јован Јовановић Змај</td> </tr> </tbody> </table>	Назив пјесме:	Врста пјесме:	Аутор пјесме:	<i>Зимско јутро</i>	_____	Војислав Илић	<i>Ми знамо судбу</i>	_____	Алекса Шантић	<i>О, класје моје</i>	_____	Алекса Шантић	<i>Отаџбина</i>	_____	Ђура Јакшић	<i>Светли гробови</i>	_____	Јован Јовановић Змај
Назив пјесме:	Врста пјесме:	Аутор пјесме:																	
<i>Зимско јутро</i>	_____	Војислав Илић																	
<i>Ми знамо судбу</i>	_____	Алекса Шантић																	
<i>О, класје моје</i>	_____	Алекса Шантић																	
<i>Отаџбина</i>	_____	Ђура Јакшић																	
<i>Светли гробови</i>	_____	Јован Јовановић Змај																	

14.	<p><i>Писма из Италије</i> је написао</p> <p>а) П.П.Његош б) Вук Карџић в) Љубомир Ненадовић</p>
-----	--

15.	<p><i>Хасанагиница</i> је</p> <p>а) романса б) поема в) балада</p>
-----	--

ЗАДАЦИ СА ИСТИМ ПОЛАЗНИМ ТЕКСТОМ

П и ј а ц а

Гужва:
продају, купују,
броје паре,
враћају муштеријама кусур.
Чича се разгаламио
ракију хвали
кажу да је чиста шљивовица
куне се поштењем.
Баба се раскокодакала,
продаје јаја,
броји и слаже
и она их хвали
може се вјеровати да не лаже.
На микрофон говори,
броји болести и траве,
лијечи животиње и људе,
волове и краве.
На пијаци нико
на вересију не даје,
свако се куне
и за готове паре продаје.

Данило Карапетровић

1.	У првој строфи пијацу видимо као мјесто гдје је све ујурбано, динамично, честим и брзим промјенама. Коју је врсту ријечи пјесник употребио да створи такву слику? _____
2.	Пронађи у датим стиховима пјесме <i>Пијаца</i> један ономотопејски глагол и напиши _____ га _____ на _____ линији. _____.

3.	<p>а) Напиши парове ријечи које се римују у пјесми.</p> <p>_____</p> <p>б) Стих који није везан римом, истим бројем изговорних цјелина, односно слогова зове се _____ стих.</p>
----	---

4.	<p>Којих елемената, акустичних или визуелних, н е м а у пјесми?</p> <p>_____</p>
----	---

5.	<p>Коју функцију (службу) у речиници (у стиховима пјесме <i>Пијаци</i>) имају ријечи: паре, кусур, ракију, јаја?</p> <p>_____</p>
----	---

Воћка послије кише

Гле малу воћку послије кише:

Пуна је капи па их њише.

И бљешти, сунцем обасјана

Чудесна раскош њених грана.

Ал' нек се сунце малко скрије,

Нестаде све те чаролије.

Она је опет, као прво,

Обично, мало, јадно дрво.

Добриша Цесарић

1.	<p>Напиши којој врсти лирске пјесме припада пјесма <i>Воћка послије кише</i>?</p> <p>_____</p>
----	--

2.	<p>а) Колико има пјесничких слика у пјесми <i>Воћка послије кише</i>?</p> <p>_____</p> <p>б) У каквом су међусобном односу пјесничке слике у овој пјесми?</p> <p>_____</p>
----	--

3.	<p>У пјесничким сликама пјесме <i>Воћка послије кише</i> и њиховом међусобном односу садржано је и симболично значење. Напиши кратко који симбол ти препознајеш у овој пјесми.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
----	--

4.	Издвој из пјесме <i>Воћка послје кише</i> : а) епитет _____ б) поређење _____ в) персонификацију _____ г) контраст _____
----	--

5.	Да ли у пјесми <i>Воћка послје кише</i> има акустичних елемената? <div style="text-align: center;">ДА НЕ</div>
----	--

6.	а) Како се зове врста риме коју учаваш у овој пјесми? _____ с) Стих везан римом, истим бројем изговорних цјелина, односно слогова зове­мо _____
----	--

И молио сам очи

И молио сам очи
 Да сузе не лију,
 И молио сам прси
 Да тако не бију.

И преклињо сам љубав
 Та да ме не куша,
 Ал љубав, очи, срце,
 Нико ме не слуша.

А један цветић што га
 Најлепши роди мај
 Чуо је што сам крио,
 Најтајниј' уздисај.

Мирис се тога цвета
 С уздахом замрси,
 И цветак порумене,
 Паде ми на прси.

Па сад ми цветак дражи
 Од самих очију,
 Па сад ми цветак ближи

Од самих прсију.

Па сад ме љубав гони
Да иштем опроштај-
Где шта учини са мном
Малени цветак тај!

Јован Јовановић Змај

1.	Пјесма <i>И молио сам очи</i> је а) описна б) љубавна в) мисаона г) социјална
2.	У овој пјесми ритам је: а) спор, успорен б) лак, живахан в) смирен, равномјеран
3.	Којом сликом је означено / представљено вољено биће? _____
4.	Прва строфа пјесме у себи садржи: а) хиперболу б) персонификацију в) епитет
5.	У којој строфи је пјесник признао да је заљубљен? _____
6.	Како се назива рима коју уочаваш у пјесми <i>Молио сам очи</i> ? _____
7.	У првом стиху последње строфе употребљен је глаголски облик гони . Напиши синоним тог глагола у инфинитиву. _____

8.	<p>Заокружи слово испред тачних одговора.</p> <p>Пјесма <i>И молио сам очи</i> одликује се:</p> <p>а) раздраганим осјећајем заљубљености</p> <p>б) реалном сликом љубави</p> <p>в) тугом за пролазношћу живота</p> <p>г) љубавним усхићењем</p>
----	---

9.	<p>Напиши број строфе испред реченице која описује лирску слику:</p> <p>_____ Пјесникова срећа због љубави.</p> <p>_____ Страх од заљубљености.</p> <p>_____ Очи и срце не слушају.</p> <p>_____ Пјесник се заљубио.</p> <p>_____ Пјесник је свјестан љепоте љубави.</p> <p>_____ Уздах заљубљености.</p>
----	---

10.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Посматрајући редослијед лирских слика, препознајеш:</p> <p>а) хронологију, повезаност</p> <p>б) неповезаност</p> <p>в) ретроспективна слика љубави</p>
-----	---

КОСА

Пазарни дан у касаби пун је свакојаким шумама и звукова, рике говеда, блејања стоке, пословне вике и људских дозивања. Али изнад свега тога чује се кроз главну чаршију метални звук; то сељаци пазарују и пробају косе куцкајући њима о камене прагове магаса.

Дан, дан, дан... цин, цин...тен, тен!

Тако повоздан одјекује чаршијом.

...

Овај Витомир је са сунцем сишао у касабу* са свог стрмог и високог села, продао оно што је имао да прода и сад је пред њим пролећни дан и у њему једна мисао и један посао: да купи косу.

...

Витомир гневно удари јаче косом о камен, тако да трговац поново подиже главу иза тезге и да и он сам, пренувши се из свог маштања, застаде мало постиђен.

После дугог куцања, премишљања и оклевања, најпосле се реши да купи једну од оне две косе. И то се реши некако одједном, као кад човек у воду скочи. Тада настаје још дуже погађање са трговцем.

Кад најпосле пазари и плати, Витомир појаше свог коњића, на коме је дотерао продане јабуке, а косу задене у празне араре*, савијене на самару*, иза себе.

Успут је свратио и попио ракију, поразговарао с људима о свачему помало, а највише о купљеној коси. Частио је двојицу кумова који су навалили и траже алвалук*, и сам је попио

једну, па две и три више него обично. Све због косе. А са сумраком кренуо је узбрдо, пут свог села.

Иво Андрић, *Коса*

*касаба - градић

*арар – врећа од оштре-грубе козје длаке

*самар – дрвена направа слична седлу која се ставља на леђа коњу

*алвалук – част у пићу поводом повољне куповине

1.	Којој књижевној врсти припада овај текст? _____.
2.	Шта је тема ових одломака? _____.
3.	Који је облик казивања заступљен у датом одломку? _____.
4.	Догађаји у одломку испрличани су _____ редом казивања.
5.	У које је вријеме Витомир дошао у касабу? _____.
6.	У реченици: Витомир је са сунцем сишао у касабу са свог стрмог и високог села... замијени подвучене ријечи одговарајућим зависном реченицом. _____.
7.	Придјев висок са именицом село (у: ... са свог стрмог и високог села) слаже се (конгруира) у _____, _____ и _____.
8.	Какву функцију има следећи израз / реченица из датог текста: Дан, дан, дан... цин, цин...тен, тен!
9.	Графички прикажи синтагму продане јабуке .
10.	У синтагмама продане јабуке и купљеној коси одреди а) врсту подвучених ријечи _____, б) њихову функцију у датим синтагмама _____ _____.
11.	Колико има простих реченица у наведеној сложеној реченици?

Али изнад свега тога чује се кроз главну чаршију метални звук; то сељаци пазурају и пробају косе куцкајући њима о камене прагове магаза.

а) двије   б) три   в) четири   г) пет

12. Одреди службу (функцију) издвојеног реченичног члана из одломка **Све због косе.**

13. На основу дате околности (контекста) напиши исказ **Све због косе**, али тако да има вриједност граматичке реченице: _____.

14. Пронађи у тексту зависну начинску реченицу и напиши је на линији: _____.

15. Промјена глаголских облика зове се _____, а промјена по падежима зове се _____.

16. Напиши какве су дате ријечи према начину творбе.
 а) коњић _____
 б) поваздан _____
 в) успут _____
 г) звук _____

17. Којој врсти припада подвучена ријеч у реченици: **А са сумраком кренуо је узбрдо, пут свог села.**
 _____

18. Напиши двије изведенице настале од ријечи ПУТ!
 _____.

19. Напиши шта значи ријеч **најпосле?**
 _____.

20. Упиши у табелу податке за наведене ријечи из реченице
... трговац поново подиже главу иза тезге...

Ријеч	Врста	Падеж	Значење	Функција(служба)
трговац				
главу				
(иза) тезге				

СКЕЛЕЦИЈА

У рано јутро сјене на семберијској равници почеше да се разрјеђују, постајући љубичасте. Шумарак пред селом, још снен, обавијен измаглицом, као да се мазно будио.

Рода у шевару непомично стоји на танкој ружичастој нози, и очима округлим и маленим као играчке загледала се у зажарено небо на истоку, пуно свијетлоцрвене прашине.

Одједном, из тог ватреног бљеска сунце весело искочи над далеким рубом равнице. Плану стаклени кријеп на јарко црвеном крову куће у воћњаку.

Двије руке, само оне видљиве, отворише прозорска крила, као да у собу пуштају радост јутра.

Засја роса на тешким погнутим влатима пшенице и на латицама дјетелине, запали се мак, закликта шева. Над пољем, уплашен, ниско прелетје дивљи голуб.

***

Стари скелеција, бијел од година, и румен од сунца, дочека га ведро.

- Ја бих преко ријеке – рече младић пошто се поздравио.

- Ко ће те превести? – уозбиљи се старац.

- Па, ти.

- Ја, богами, не могу.

Меша Селимовић, *Скелеција*

1.	Ком књижевном роду припада наведени одломак? а) епском, б) лирском, в) драмском
2.	У првој реченици одломка препознај глаголски прилог садашњи и напиши га на линију испод: _____
3.	Којим књижевноумјетничким средствима су суочени старац (скелеција) и младић: а) описом б) дијалогом в) монологом г) унутрашњим монологом

11.	<p>У подвученом скупу ријечи из реченице <u>У рано јутро</u> сјене на семберијској равници почеше да се разрјеђују, постајући љубичасте одреди:</p> <p>а) падежни облик: _____</p> <p>б) значење _____</p> <p>в) функцију _____</p>
-----	---

12.	<p>У реченици из текста <i>Засја зора на тешким погнутим влатима пшенице и на латицама дјетелине, запали се мак, закликта шева</i></p> <p>а) усправним линијама подијели сложену реченицу на просте реченице</p> <p>б) одреди однос простих реченица _____</p> <p>в) врсте реченица _____</p>
-----	---

13.	<p>У реченици <i>Стари скелеџија, бијел од година, и румен од сунца, дочека га ведро</i> одреди службу/функцију – бијел од година, и румен од сунца</p> <p>_____.</p>
-----	--

14.	<p>У реченици <i>Пас је био на ланцу</i> подвуци предикатив!</p>
-----	--

15.	<p>На основу дате говорне околности (контекста) напиши реченицу Па, ти, тако да има вриједност граматичке реченице:</p> <p>_____.</p>
-----	--

ПРВА ЉУБАВ

Чим прођем поред какве јорганџијске радње, сетим се стрица. ...
 Кад је мој отац умро, стриц је дошао по мене, ухватио ме за руку и одвео својој кући. ...
 Једном сам га питао како је постао јорганџија. Рекао је да би он био песник, али да је стрина убила песника у њему.
 - Како је убила? Да ли је узела пиштољ па убила?
 - Није баш тако - рече стриц - Има много начина да се убије песник у човеку. Твоја стрина није пуцала.
 Отрчао сам стрини:
 - Он каже да си ти убила песника у њему.
 - Кажи ти стрицу да је то, можда, истина, али ја нисам гађала песника него пијанца, који је, нажалост, остао жив. Рекао сам то стрицу и он се целог дана смејао.
 У то време некако ја сам се први пут и болно заљубио.
 Имао сам неколико дана више од тринаест година. Девојчица је била још млађа.

...

Одмах сам омрзао њеног оца и све испричао стрицу.
 - Ето ти - плеснуо је стриц рукама - она је почела да убија песника у теби.

Стриц је жалосним гласом казао стрини:
 - Почели су да убијају песника у њему.
 - Ко? - питала је стрина.
 - Апотекарева кћи. Казала му је да није добар дечак, да иде увек у истој кошуљи, да је прљав и да сам ја јорганџија.
 Стрина је пребледела од љутине.

...

По подне је дошао лично апотекар, водећи кћерку за руку.

- Кћи ми каже - рекао је стрицу - да више нећете да шијете јоргане за мене! Она је узбуђена јер је Ваш синовац задиркује. Реците, молим Вас, пред малом, да је то шала и да ћете Ви шити јоргане за мене.

Девојчица је гледала подсмешљиво. Мислио сам да ћу умрети ако стриц каже да ће шити јоргане. Он је изгледао веома озбиљно, гледао је у мене, девојчицу, апотекара. На крају је рекао:

- Не, господине, ја више нећу да шијем јоргане за Вас!

Апотекар је отишао љут. Девојчица је плакала. Мени је стрина по подне купила нову кошуљу.

И данас, кад саберем све добро и рђаво у мом животу, мени се чини да је то највећа моја победа, и стричева победа, и да само захваљујући томе, апотекар и девојчица нису убили песника у мени, песника који живи у сваком човеку, и који други људи, понекад, хоће да убију.

(Бранислав Црнчевић)

1.	Текст Прва љубав је а) бајка б) басна в) драма г) приповијетка
----	--

2.	Главни ликови у овом тексту су _____. Споредни ликови су _____.
----	--

3.	Како се односе стриц и стрина према дјечаку? а) Воле га, а не разумију, б) Разумију га и подржавају, в) Равнодушни су према њему, г) Не интересују их његови проблеми.
----	--

4.	Слику о ликовима у овој причи стекао/ла си на основу а) описа њихове спољашности, б) онога шта други кажу о њима, в) онога шта раде и како се односе према другима.
5.	Ко приповиједа о догађајима у наведеном тексту? _____.
6.	У ком лицу се приповиједа у овом одломку? _____.
7.	Напиши прву ријеч из текста на основу које закључујеш у ком лицу се приповиједа. _____.
8.	Тип приповиједања какав је у овој приповиједи зове се _____.
9.	Која два облика казивања су присутна у тексту: а) приповиједање и описивање б) приповиједање и дијалог в) описивање и дијалог г) дијалог и монолог
10.	Ријечи убила , гађала у тексту су употребљене у а) основном значењу б) пренесеном значењу
11.	У датом тексту је група ријечи: млађа од мене. а) Напиши којој врсти ријечи припада истакнута ријеч _____. б) Како гласи основни облик те ријечи? _____. в) Како се зове ова особина (категорија) ријечи? _____.
12.	Графички прикажи односе у сљедећој синтагми: највећа победа
13.	Коју реченичну службу (функцију) врши истакнути дио сљедеће реченице: Он каже да си ти убила песника у њему . _____.

14.	Каква је по сложености ова реченица: По подне је дошао лично апотекар, водећи кћерку за руку. _____
-----	--

15.	Заокружи слово испред тачног одговора: Реченица Кад је мој отац умро, стриц је дошао по мене, ухватио ме за руку и одвео својој кући је а) проста реченица б) зависносложена реченица в) независносложена реченица г) вишеструкосложена реченица
-----	--

16.	Напиши врсту, облик и функцију ријечи у реченици Твоја стрина није пуцала.																
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;">Ријечи из реченице</th> <th style="width: 25%;">Врсте ријечи</th> <th style="width: 25%;">Облик</th> <th style="width: 25%;">Служба у реченици</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>твоја</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>стрина</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>није пуцала</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Ријечи из реченице	Врсте ријечи	Облик	Служба у реченици	твоја				стрина				није пуцала			
Ријечи из реченице	Врсте ријечи	Облик	Служба у реченици														
твоја																	
стрина																	
није пуцала																	

СТАВИТИ СЛОНА У ФРИЖИДЕР

- Како ћеш ставити слона у фрижидер у три потеза?
- Отвориш фрижидер, ставиш слона, затвориш фрижидер.

1.	Прочитај сљедећи текст и напиши како се зове оваква врста текста. - Како ћеш ставити слона у фрижидер у три потеза? - Отвориш фрижидер, ставиш слона, затвориш фрижидер. _____
----	---

2.	Шта је циљ овога текста? _____
----	-----------------------------------

3.	Колико има комуникативних, а колико предикатских реченица у датом тексту? - Како ћеш ставити слона у фрижидер у три потеза? - Отвориш фрижидер, ставиш слона, затвориш фрижидер. а) комуникативне _____ б) предикатске _____
----	--

4.	У датом тексту су употријебљени глаголи: отвориш, ставиш, затвориш . Какви су ови глаголи по прелазности радње?
----	---

5.	У ком падежном облику су употријебљене подвучене ријечи у реченици Отвориш <u>фрижидер</u>, ставиш <u>слона</u>, затвориш <u>фрижидер</u>? _____
----	---

Ко није добро свезао?

Кад је некакав чоек полазио у воденицу, свеже му жена врећу са житом. Кад буде у путу, одријеши му се врећа и он је до воденице везао десет пута, па кад се вратио кући, опет хтјео жену да бије, што му је није добро свезала.

1.	Прочитај дати текст и напиши којој књижевности припада. _____
----	--

2.	Кад је настао овај текст? _____
----	------------------------------------

3.	У тексту Ко није свезао налазимо два лика, жену и човјека. Ко је од њих вјештији? Ко зна свезати врећу? _____
----	--

4.	Заокружи слово испред тачног одговора. Циљ овога текста је да забави и а) похвали одређени поступак б) критикује одређени поступак в) наруга се одређеном поступку г) препоручи одређени поступак.
----	---

5.	Уочи и напиши поруку ове приче. _____ _____
----	---

6.	У тексту Ко није свезао налазимо неке ријечи које не припадају књижевном језику. Које су то ријечи? _____
----	--

Деца Бестрагије

„Хајде да видимо како ћете се изборити са ноћашњим задатком“, обрати се тада свим дјечацама.

Они се умирише.

„Погледајте велику букву која нас је наткрилила!“, узвикну старац климнувши главом ка гранама.

Дјечаци извише вратове. Над њима се налазила крошња стољетног дрвета. Велике гране бијаху му окићене разнобојним лишћем, али је ноћ растјерала боје.

„Може ли ико од вас поуздано знати на којој ће се грани овогодишње лишће најдуже задржати?, упита их старац.

Дјечаци се збунише и погледаше.

„Валтазар никада не пита нешто на шта се одговор не може дати“, шапну Чаратан Облаку.

Буква је била раскошна и имала је на десетине грана.

„На најдужој грани!“, окуша се Цикавац.

Старац одмахну главом.

Чаратан је оклијевао.

„На оној на којој има највише лишћа!“, рече.

„Ни то није тачан одговор!“, обесхрабри га Валтазар.

„Не може се поуздано знати!“, покуша опет плавокоси дјечак, раширивши руке.

Старац одречно махну главом.

„На најнижој, оној коју можемо дохватити!“, покуша опет Чаратан.

Ни то не бјеше прави одговор.

Облак се присјети једног искуства са Букове планине, још из времена када је упознавао ћуди своје вијаче. Нагло устаде, те приђе једној малој, ниској грани. Дохвати је руком и заломи, пазећи да је не откине сасвим, већ да она остане да виси са дрвета.

„На овој!“, рече, те се мирно врати и сједи на мјесто са којег је малочас устао.

Сад су сва три дјечака нетремице гледала у изборано лице учитеља.

„То је веома добар одговор ... и сасвим тачан. Дрво шаље поруку свом лишћу када му је вријеме да опадне. Оно га себи ствара, оно га и одбацује. Ови висуљци на грани коју је Облак заломио такву наредбу неће добити. Дрво до њих више не може допријети. Иако су ту, још увијек на њему, нити којима бјеху везани са стаблом раскинуте су. То лишће остаће ту, красиће грану много дуже од свих осталих листова на тој букви“, рече старац задовољно климајући главом.

Облака обузе готово пецкава озареност. Чаратан му климну главом у знак признања. Цикавац уздахну, али пригушено, кроз нос.“

Урош Петровић, Деца Бестрагије (прилагођено), стр. 83, Лагуна, пето издање, 2013;

1.	У овом одломку срећемо старца и три дјечака. Како се дјечаци зову? _____
----	--

2.	Гдје се налази школа у којој стари учитељ ради? _____
----	--

3.	Који дјечак је тачно одговорио на учитељево питање? _____
----	--

4.	Облак је стекао знање да тачно одговори на учитељево питање а) у школи б) у књигама в) у природи г) од старијих
----	---

5.	Лишће ће на неким гранама букве остати дуже него на другима зато што а) се још развија б) спорије стари в) је млађе од других г) не прима поруку од дрвета
----	--

6.	а) Која два облика приповиједања уочаваш у датом одломку? _____ б) Који облик приповиједања преовладава? _____
----	---

7.	Напиши врсту наведене ријечи. а) лист _____ б) лишће _____ в) листови _____ г) лиснате _____
----	--

8.	Напиши основни облик придјева (позитив) према датом суперлативу. а) најдужа - _____ б) највиша - _____ в) најнижа - _____ г) најнижи - _____
----	--

9.	<p>Напиши како се зову глаголска времена употребљена у реченици.</p> <p>Велике гране бијаху му окићене разнобојним лишћем, али је ноћ растјерала боје.</p> <p>а) бијаху окићене _____</p> <p>б) је растјерала _____</p>
----	---

10.	<p>У реченици Буква је била разгранато раскошна употребљен је _____ предикат.</p>
-----	--

У НОЋИ

Под танким, дроњавим покривачем згурио се Триша и тресе се, дрхће од студени.

Напољу звижди вјетар, дрма шљеменом кућним и тупо звечи старим ћереметима. Бубњајући на почађали прозор, зачепљен прљавим крпама, прокрада се и у собу, игра се крајевима искидане завјесе и везеним пешкиром испод огледала, подвлачи се под покривач и пуше Триши уз ноге, шкакљи га, штипка. Негдје у близини као да јауче нешто, цвили; чује се како у башти крцкају замрзнуте гране и ударају једна о другу, а недалеко, под прозором или испод таванице, хршти окорјела даска под мишевијем зубима...Слушајући ту чудну музику грчи се и стење Триша под танким покривалом, плашљиво ослушкујући: је ли му заспао мајстор, који се недавно вратио из механе, љутит и пијан, и, не свлачећи се, посрнуо на расклимани креветац.

„Што не спаваш, псето?“, окоси се мајстор изненада, као погађајући да га коз помрчину траже сањиве очи дјетиње.

„Хоћеш ли се смирити једанпут?“

Триша замрије, заустави дах. Бојећи се да му се не спусти на главу мајсторова папуча или преломљени свијећњак, брже боље затвори очи и покуша да на силу заспи.

***

...Тога часа као да се добро, насмијано лице материно наднесе над Тришу и топли прсти њезини као да га пошкакиљаше по челу...

„Спавај!“

***

„Да ми је побјећи“, уздахну Триша умотавајући се све јаче... „Ех...“

И помисли: шта би радила браћа и сестре кад би га опазили?...

***

„Што и ја нијесам с њима?...Рашта?...Зар сам нашо неку срећу овдје?...Зар је нијесам тамо оставио?“, тужно протепеа Триша, а сузе му навријеше на очи.

***

Прашина са таванице осипа се, пријања по очима. Уз ногу мили нешто хладно, влажно, као пуж балавац...

„Ако се не смириш, добићеш ћушку...Јеси ли чуо?“

И мајстор, показујући стиснуту шаку опсова нешто крупно и опет јекну...

Светозар Ћоровић, У ноћи

1.	Прича о дјечаку Триши којем књижевном роду и књижевној врсти припада? а) Књижевни род: _____ б) Књижевна врста: _____
2.	Шта је тема дјела Светозара Ћоровића «У ноћи»? Заокружи или подвуци тачан одговор. Тема је: а) прича о дјечаку Триши који се плаши невремена (олује, временске непогоде); б) прича о дјечаку Триши коме је много хладно, па не може да заспи; в) прича о дјечаку Триши који је јако усамљен, те се присјећа своје породице плашећи се и олује и пијаног газде који га малтретира.
3.	Идеју одабраног текста Светозара Ћоровића можемо изразити и народном пословицом. Означи слова испред два тачна одговора! а) Богат је ко није дужан, а млад ко је здрав. б) Није сиромаш ко мало има, већ ко много жели. в) Није богат ко има у џепу, већ у срцу. г) Тешко свуда своме без својега.
4.	У ком лицу се приповиједа у овом одломку? У овом одломку се приповиједа у _____ лицу.
5.	У сљедећим реченицама подвучене ријечи означавају једну стилску фигуру. На понуђеној линији напиши како се зове та стилска фигура! «Напољу <u>звјиди</u> вјетар, дрма шљеменом кућним и <u>звечи</u> старим ћерметима. <u>Бубњајући</u> на почађали прозор... Негдје у близини као да <u>јауче</u> нешто, <u>цвили</u> ; чује се како у башти <u>крцкају</u> замрзнуте гране... <u>хршти</u> <u>окорјела</u> даска...Слушајући ту чудну музику грчи се и <u>стење</u> Триша...» Ова стилска фигура зове се _____.
6.	Означи слово испред тачног одговора. Која се стилска фигура налази у сљедећој реченици? «Вјетар...прокрада се у собу, игра се крајевима искидане завјесе...подвлачи се под покривач и пуше Триши уз ноге, шкакљи га, штипка.»

	<p>Ова стилска фигура се зове:</p> <p>а) метафора,</p> <p>б) персонификација,</p> <p>в) хипербола.</p>
--	--

7.	<p>Означи тачан одговор.</p> <p>Како се зове стилска фигура у сљедећој реченици!</p> <p>„...Триша замрије, заустави дах...“</p> <p>а) хипербола</p> <p>б) метафора,</p> <p>в) персонификација.</p>
----	--

8.	<p>Коју врсту (облик) казивања препознајеш у сљедећем одломку?</p> <p>„Што и ја нијесам са њима?...Рашта?... Зар сам нашо неку срећу овдје?... Зар је нијесам тамо оставио?“, тужно протеча Триша...</p> <p>Овај облик (врста) казивања назива се _____.</p>
----	--

9.	<p>У сљедећим реченицама препознај архаизам, препиши га и напиши његово савремено значење!</p> <p>«Што и ја нијесам са њима?...Рашта?...Зар сам нашо неку срећу овдје?...»</p> <p>Архаизам: _____; Савремени књижевни облик ријечи (значење): _____.</p>
----	--

10.	<p>Подвучена ријеч у реченици.....Што не спаваш <u>псето</u>?...је:</p> <p>а) хомоним</p> <p>б) пејоратив</p> <p>в) хипокористик</p>
-----	--

11.	<p>Означи тачан одговор! У реченици одреди у којем падежу је подвучена ријеч!</p> <p>„Што не спаваш, <u>псето</u>?“</p> <p>а) номинативу;</p> <p>б) вокативу</p>
-----	--

12.	<p>Означи тачан одговор! Којој врсти комуникативних реченица припада сљедећа реченица? „Спавај!“</p> <p>Ова реченица је:</p> <p>а) жељна; б) заповједна; в) узвична.</p>
-----	--

АУТОБИОГРАФИЈА

***

Сећам се само колико нам је невоља донео писмени задатак: «Испеци, па реци!»

***

Питао сам старијег брата, који је замакао већ у школи, шта је то «испеци, па реци», али ни он није умео да ми објасни. Вели:

«Реч може бити печена, може и кувана, може пржена, а може и похована.»

Можете замислити већ како су гласили ти писмени задаци на тему: «Испеци, па реци!»

Неки Живко Средојевић написао је цео писмени задатак у неколико речи. Тај задатак је гласио:

«Најздравија је реч кад је печена и онај се може сматрати за мудра који говори само печене речи!»

Други опет, неки Сима Јагодић – ко зна где се инспирисао том философијом – овако је решио задатак:

«Реч не треба извадити из уста све док не буде сасвим печена. А реч може да се испече ако се загреје столица код куће, па се на тој столици седи све док се не испече реч, и за то време се учи српска граматика, као најважнији предмет, пошто без језика човек не може живети!»

Трећи опет, неки Остоја Поповић, син сеоског свештеника, овако је народски објаснио ствар:

«Све што улази у уста треба да буде печено. Тако у уста улази погача, па улази ракија, па улази јагње са ражња, и зато и све што излази из уста треба да буде печено. Како из уста, осим осталог, излази и реч, то и реч треба да буде печена!»

Бранислав Нушић, *Аутобиографиј*

1.	<p>Којој књижевно-научној (прелазној) врсти припада одабрани одломак?</p> <p>Овај текст припада књижевно-научној врсти која се зове _____.</p>
----	--

2.	О којим личностима Бранислав Нушић говори у овом одломку? Нушић у овом тексту говори о следећим ликовима: _____.
3.	<i>Испеци, па реци</i> је народна умотворина. Којој врсти припада? Врста ове народне умотворине се зове _____.
4.	Напиши која је гласовна промјена извршена у подвученим ријечима! <u>Испеци, па реци!</u> Ова гласовна промјена зове се _____.
5.	Којој врсти ријечи припада подвучена ријеч у следећој реченици? <u>Испеци, па реци!</u> Подвучена ријеч по својој врсти је _____.
6.	Одломак почиње: «Сећам се....» У ком лицу аутор износи догађаје? У овом одломку аутор износи догађаје у _____ лицу.
7.	У следећој реченици подвучене ријечи препиши ијекавским изговором! <u>Сећам се</u> само колико нам је невоља <u>донео</u> писмени задатак... Сећам - _____; донео - _____;
8.	Из одломка препиши и једно поређење! Поређење: _____.

Буђење

Гргољи, ромори
под ледом речица

Пева, цвркуће
на брези сојчица*.

Под крилом плавим
сунце се смеје,
милује брезицу
и греје, греје...

Е. Бебић

*сојчица=птица

1.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора: Пјесма „ Буђење" је:</p> <p>а) љубавна, б) мисаона, в) описна/дескриптивна, г) родољубива.</p>						
2.	<p>Допуни реченицу! Главни мотив/тема пјесме је _____.</p>						
3.	<p>Пјесма се зове „Буђење". Ко се буди? Наведи два одговора!</p> <p>_____</p> <p>_____</p>						
4.	<p>Повежи лијеву и десну страну/придружи примјер стилске фигуре са називом:</p> <table border="0"> <tr> <td>__ гргољи, ромори</td> <td>1. епитет</td> </tr> <tr> <td>__ плавим (крилом)</td> <td>2. Персонификација</td> </tr> <tr> <td>__ сунце се смеје</td> <td>3. оноματοпеја</td> </tr> </table>	__ гргољи, ромори	1. епитет	__ плавим (крилом)	2. Персонификација	__ сунце се смеје	3. оноματοпеја
__ гргољи, ромори	1. епитет						
__ плавим (крилом)	2. Персонификација						
__ сунце се смеје	3. оноματοпеја						
5.	<p>Колико има простих реченица у трећој строфи пјесме?</p> <p>_____.</p>						
6.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора! Ријечи као што су сојчица и брезица (у односу на сојка и бреза) зову се:</p> <p>а) синоними; б) аугментативи; в) деминутиви; г) хомоними.</p>						
7.	<p>Стихове друге строфе препиши у одричном облику!</p> <p>_____.</p>						
8.	<p>Испиши из пјесме два приједлога!</p> <p>_____, _____.</p>						
9.	<p>Напиши ијекавске облике:</p> <p>греје _____, пева _____.</p>						

Р Ј Е Ш Е Њ А

А. ГРАМАТИКА

а) Основни ниво

1.	западнословенски језици, источнословенски језици, јужнословенски језици
Број бодова	1
2.	<u>бугарски, руски, пољски, словачки, украјински</u>
Број бодова	1 – све тачно један бод, четири тачна 0,5 бодова
3.	а)
Број бодова	1
4.	глагољица, ћирилица, латиница
Број бодова	1
5.	Ћирило и Методије, деветог
Број бодова	1 - Ћирило и Методије 0,5 бода, деветог 0,5 бода
6.	Мирослављево јеванђеље; Душанов законик/Законик српског цара Душана
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)
7.	г)
Број бодова	1
8.	Бечки књижевни договор, а одржан је 1850. године.
Број бодова	1

9.	источнохерцеговачки и шумадијско-војвођански дијалекат
Број бодова	1
10.	ијекавски, екавски и икавски (изговор) /редослијед није битан
Број бодова	1
11.	Први правац је сакупљање и објављивање српских народних умотворина. Други правац је реформа српског језика и правописа.
Број бодова	1
12.	Сава Мркаљ
Број бодова	1
13.	различите замјене старога гласа јат
Број бодова	1
14.	а) На вокале (самогласнике) и б) консонанте (сугласнике).
Број бодова	1
15.	а) Ж, б) З
Број бодова	1
16.	надзубне, предњонепчане
Број бодова	1
17.	Н, Н, Р, Л, Н
Број бодова	1

18.	а) Ч б) Л
Број бодова	1

19.	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td>Г</td> <td></td> <td></td> <td>Ж</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Безвучни</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Ћ</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Х</td> </tr> </table>			Г			Ж					Безвучни				Ћ					Х
		Г			Ж																
Безвучни				Ћ					Х												
Број бодова	1 (5 x 0,20)																				

20.	В, Ј, Л, Р
Број бодова	1

21.	ЦРН, ЦРНОМ, ТРНУ, ЦРН, ВРХ
Број бодова	1

22.	трав
Број бодова	1

23.	кућетина, кућерак, школски, другарски
Број бодова	1

24.	кућа поштар, рачунар, кућни, писмо, потписати кишобран
Број бодова	1

25.	а) пут б) путник в) ов
Број бодова	1

26.	<u>ту</u> пљи, <u>п</u> ливач, <u>п</u> лацски, <u>с</u> мац, <u>н</u> оћни
Број бодова	1

27.	Љекар, пекар, травар / или било које ријечи које означавају вршиоца радње
Број бодова	1

28.	правити
Број бодова	1

29.	Ријечи	Начин творбе
	довратак	комбинована творба
	листати	деривација/извођење/суфиксална творба
	рукопис	композиција/слагање/инфиксална творба
Број бодова	1	

30.	читати - радња сањати, вољети - стање сванути, грмити - збивање
Број бодова	1

31.	в)
Број бодова	1

32.	инфинитив
Број бодова	1

33.	г)
Број бодова	1

34.	а) волио (м.р.), вољела (ж.р.); б) хтио (м.р.), хтјела (ж.р.); в) видио (м.р.), видјела (ж.р.).
Број бодова	1
35.	Ових дана нисам излазио/ла из куће.
Број бодова	1
36.	глаголски прилог прошли
Број бодова	1
37.	читаш, читао си, читај, ћеш читати/читаћеш
Број бодова	1 – четири тачна један бод, три тачна 0,5 бода
38.	потенцијал
Број бодова	1
40.	а) прилошка одредба за начин; б) предикат; в) атрибут; г) атрибут; д) објекат ближи (прави); њ) атрибут
Број бодова	1
41.	приједлози
Број бодова	1
42.	Придјиви се слажу са именицама у роду, броју и падежу.
Број бодова	1
43.	а) брат б) кост в) доба
Број бодова	1

44.	Номинатив и вокатив
Број бодова	1

45.	пренесеном
Број бодова	1

46.	а) врста плеса
Број бодова	1

47.	б)
Број бодова	1

48.	а)
Број бодова	1

49.	б)
Број бодова	1

50.	б)
Број бодова	1

51.	б)
Број бодова	1

а) Средњи ниво

1.	славистика
Број бодова	1

2.	Старословенски, српскословенски, рускословенски, славеносрпски и народни језик.
Број бодова	1
3.	фонетика
Број бодова	1
4.	а/ви/он,рад/ни/ца,у/чи/о/ни/ца,ис/тр/ча/ти.тр/ка
Број бодова	1
5.	број _____ падеж.
Број бодова	1
6.	глаголи, придјевни, замјенице ___ бројеви.
Број бодова	1
7.	Прва ријеч, акцентована, придјев Друга ријеч, неакцентована, помоћни глагол.
Број бодова	1
8.	а) приједлог б) именица
Број бодова	1
9.	школа, сунце, <u>уз</u> , <u>иако</u> , лијепа, <u>вјероватно</u> , <u>пети</u> , <u>нити</u> , такав, <u>пуно</u> , писати, <u>ноћас</u> , <u>ух</u> , <u>него</u> , <u>тада</u> , дан, шестица, он, <u>са</u> ,
Број бодова	1
10.	Прилози: најзад, околу Приједлози: уз, код Везници: нити, иако Узвици: еј, охо Ријечце: баш, бар
Број бодова	1

11.	Изгледа; осмијеха;
Број бодова	1

12.	а) писмо, средњи род б) несташко, мушки род в) мисао, женски род
Број бодова	1

13.	<i>Властите</i>	<i>Заједничке</i>	<i>Збирне</i>	<i>Градивне</i>	<i>Апстрактне</i>	<i>Бројне</i>	<i>Глаголске</i>
	Авала	кокошка	грожђе	млијeko	љубав	петорица	листање
	Морава	човјек	јагњад	нафта	туга	седморка	учење
Број бодова	1						

14.	прољећни – временски; сестрино – присвојни; лијеп – описни; горњи – мјесни; дрвене – градивни.
Број бодова	1

15.	Миличине дуге трепавице
Број бодова	1

16.	Нашу Род: женски Број: једнина Падеж: акузатив
Број бодова	1

17.	а)
Број бодова	1

18.	б)
Број бодова	1

19.	Марљиво ђаче <u>марљиво</u> је учило.
Број бодова	1
20.	а) улиц- б) игра- в) лијеп-
Број бодова	1
21.	а) леден, б) ледити/заледити и сл.
Број бодова	1
22.	а) ја б) она в) они г) ми
Број бодова	1
23.	НОМИНАТИВ И ВОКАТИВ
Број бодова	1
24.	колача - генитив школу – акузатив
Број бодова	1
25.	деκлинација _ коњугација
Број бодова	1
26.	а) акузатив једине б) мјесно / значење мјеста на коме ће се завршити кретање
Број бодова	1
27.	а) акузатив једине б) временско
Број бодова	1

28.	а) датив, б) акузатив, в) акузатив, г) инструментал, д) локатив
Број бодова	1
29.	присвојни, женски, једнина, акузатив (1) присвојна замјеница, мушки, множина, номинатив (1)
Број бодова	2 (1+1)
30.	моја, наше,
Број бодова	1
31.	Купио му је сир.
Број бодова	1
32.	Именице: играчка, сунце Придјевци: лијеп, mudar Замјенице: тај, оног Глаголи: копати, ићи
Број бодова	1 – четири тачна један бод, три тачна 0,5 бодова
33.	двојица
Број бодова	1
34.	пјевање, цртање, слушање.
Број бодова	1
35.	Предикатских четири, комуникативна једна;
Број бодова	1
36.	в) Прилози: више, даље Приједлози: од, на Узвици: јој, ух Везници: и, па Ријечце: ето, зар
Број бодова	1

37.	в)
Број бодова	1
38.	б, в,
Број бодова	1
39.	а) ће бити директор – именски предикат б) је велика и висока – именски предикат в) је радила – (прости) глаголски предикат
Број бодова	1
40.	Лопту, причу, га (једна црта) ;Брату, Ани, (на) њега(двије црте)
Број бодова	1
41.	Марија – (граматички) субјекат моја другарица - апозиција говори – предикат енглески - атрибут језик- (прави/ближи) објекат
Број бодова	1 - све тачно један бод, 4 тачна 0,5 бодова
42.	в)
Број бодова	1
43.	а) помоћи в) пливамо
Број бодова	1
44.	плусквамперфекат перфекат
Број бодова	1
45.	Футур други.
Број бодова	1

46.	Зујати; Рикати
Број бодова	1

47.	а)футур први б)радни глаголски придјев в)презент г)перфекат д)инфинитив ђ)радни глагоски придјев
Број бодова	1

48.	ти / мог- / -а / -лов- / чита-
Број бодова	1

49.	<i>Прелазни глаголи</i>	<i>Непрелазни глаголи</i>	<i>Повратни глаголи</i>
	Возити	Спавати	Вољети се
	Гледати	Ходати	Купати се
Број бодова	1		

50.	а) соба б) занимљиве
Број бодова	1

51.	Лице, дан, ћуприја, гробница, почетак, гроб, поход,
Број бодова	1

52.	нарочито снажно - прилошка чекајући будућност - глаголска добра књига - именичка
Број бодова	1

53.	Пошто смо се смјестили.
Број бодова	1
54.	а) Дошли су да би (како би, не би ли) потписали уговор. б) Мимоишли смо се са њима јер (зато што, због тога што) потписујемо други уговор.
Број бодова	1
55.	три
Број бодова	1
56.	Иако је било хладно, Ана је отишла код другарице.
Број бодова	1
57.	пет
Број бодова	1
58.	Да би и ти ужавала у њој.
Број бодова	1
59.	а) Гдје ме нико неће наћи.
Број бодова	1
60.	а) ако је неко луд ; погодбена (условна) реченица б) ... као да се облак проломио ; начинска / поредбена реченица
Број бодова	1
61.	Младић је чувао што је стекао. објекатска (односна) Не иди гдје ниси позван! мјесна Сјео сам у први ред како бих изблиза гледао утакмицу. намјерна Били смо тужни јер смо поражени. узрочна
Број бодова	1

62.	X
Број бодова	1
63.	<u>момак</u> , <u>сестра</u> , познат, <u>писац</u> , <u>тачка</u> , занат.
Број бодова	1
64.	непостојано а губљење сугласника
Број бодова	1
65.	Миличин, Драгичин, Аничин палатализација
Број бодова	1
66.	а) прелазак Л у О б) једначење сугласника по звучности в) сибиларизација
Број бодова	1
67.	сибиларизација, непостојано а, губљење сугласника
Број бодова	1
68.	а) јотовање б) једначење сугласника по звучности в) палатализација
Број бодова	1
69.	а) слушаоца, слушалаца б) лиги в) баки
Број бодова	1

70.	Акценат
Број бодова	1
71.	в ода; с ело; запис и вати; запис а ти
Број бодова	1
72.	б) в)
Број бодова	1
73.	душа, колица, боровница, ђурђевак, глава, мудар
Број бодова	1
74.	б) в)
Број бодова	1
75.	футур II / предбудуће вријеме футур I / будуће вријеме (овим редом)
Број бодова	1
76.	а) г)
Број бодова	1
77.	супротан
Број бодова	1
78.	ако, шта
Број бодова	1
79.	краткосилазни и дугосилазни (Редослијед није битан.)
Број бодова	1

80.	Ријечи са кратким акцентом	Ријечи са дугим акцентом
	сан	нос
	здрав	подне
	поље	сунце
Број бодова	1	

81.	Примјер	Синоним	Антоним
	/	говорити	ћутати
	туга	жалост	/
	дебео	/	мршав
Број бодова	1 (туга-жалост/жалост-туга)		

82.	самогласник- вокал бездан-провалија тријем-веранда мрак -тама мердевине-љестве
Број бодова	1

83.	б)
Број бодова	1

84.	в)
Број бодова	1

85.	б)
Број бодова	1

86.	административни стил
Број бодова	1

87.	а) стара
Број бодова	1

88.	<u>3.</u> Душанов законик / <u>2.</u> Мирослављево јеванђеље / <u>1.</u> Темнићки натпис
Број бодова	1

89.	б) експлозивни или праскави
Број бодова	1

90.	Ријеч из наслова романа	Врста ријечи	Подврста ријечи
	Црвени	Придјев	Описни
	Петао	Именица	Заједничка
	Лети	Глагол	-
	Према	Приједлог	-
	Небу	Именица	Заједничка
Број бодова	1		

91.	б) <u>граматика</u>
Број бодова	1

а) Напредни ниво

1.	да, ли, данас, на
Број бодова	1

2.	придјеви___ прилози (Редослијед није битан.)
Број бодова	1

3.	строжи, виши, зеленији, смјешнији, јаснији, бјељи.
Број бодова	1

4.	нам, ли, се, у
Број бодова	1

5.	дугоузлазни, дугосилазни, краткоузлазни и краткосилазни. Редослијед није битан
Број бодова	1
6.	ПРИЗНАТИ - ПРИЗНАЊЕ
Број бодова	1
7.	КОРАК - КОРАЧАТИ
Број бодова	1
8.	Дугосилазни акценат на првој ријечи
Број бодова	1
9.	б) в)
Број бодова	1
10.	ми
Број бодова	1
11.	Крњ мјесец наранцасте боје пливао је у дну видика и дизао се прохладни вјетар.
Број бодова	1
12.	а) рек- б) свира- в) подиг-
Број бодова	1
13.	једначење сугласника по звучности, једначење сугласника по мјесту творбе, јотовање
Број бодова	1

14.	МЕТАР
Број бодова	1

15.	а) г)
Број бодова	1

16.	Школа је чиста, једино (само/ једино што/ осим што) пред вратима има смећа.
Број бодова	1

17.	зађе, се јаве, гризу, је немоћан
Број бодова	1

18.	б)
Број бодова	1

	Именица	Тражени облик	Одговор
19.	/	/	Сиромаштво
	/	/	Каменчина
	/	/	Старост
	/	/	Кућица
	/	/	Ћак
Број бодова	1		

20.	а) МОМЧАД-збирна именица, женског рода, једнина б) МОМЧЕ- заједничка именица средњег рода, једнина в) МОМЧИЋИ- заједничка именица мушког рода, множина
Број бодова	1

21.	Бранко Радичевић Петар Петровић Његош Ђура Даничић Вук С. Караџић	<i>Песме</i> <i>Горски вијенац</i> <i>Рат за српски језик и правопис</i> превод <i>Новог завјета</i>
Број бодова	1	

22.	а) Саво (Сава) Мркаљ б) Јован Рајић в) Вук (Стефановић) Караџић	
Број бодова	1	

23.	Више <u>нисам могао да их слуша</u> м / јер <u>су причали</u> свашта / и ја <u>пођох</u> са Вујом / да <u>гледам</u> / како Видрићи <u>пиле</u> граду за нову кућу Андрије Видакова, Ивановић оца.	
Број бодова	1	

24.	а) инструментал б) акузатив в) локатив г) генитив д) датив	
Број бодова	1	

25.	уч, учитељ, ица, учитељица, а, камен, камен, чић, каменчић, - ,	
Број бодова	1	

26.	Ријечи	Врста ријечи	Подврста	Род	Број	Падеж
	Сеоским	придјев	присвојни	мушки	једнина	инструментал
	Путем	именица	заједничка	мушки	једнина	инструментал
	пролазника	именица	заједничка	мушки	множ.	генитив
	прашине	именица	градивна	женски	једнина	локатив
Број бодова	1					

27.	Добра / - / Најбоља / - / Више / Највише / Јефтина / - / Најјефтинија / Зао / Гори / - / - / Строжи / Најстрожи /
Број бодова	1
28.	2, 3, 4, 1
Број бодова	1
29.	„Ако и ова вода пресакне“, друга ће на то, „како ћемо одавде изаћи?“
Број бодова	1
30.	данашњим
Број бодова	1
31.	Није отишао на утакмицу због болести. Приједлог ради означава намјеру.
Број бодова	1
32.	<u>Кифлица</u>
Број бодова	1
33.	<u>3.</u> бих урадио <u>4.</u> будем урадио <u>1.</u> урадих <u>5.</u> урадићу
Број бодова	1

Б. ПРАВОПИС

а) Основни ниво

1.	г)
Број бодова	1

2.	г)
Број бодова	1

3.	а) ц б) њ
Број бодова	1

4.	г)
Број бодова	1

5.	а) бр. б) др в) год. г) нпр.
Број бодова	1

6.	а) г / г. б) м / м. в) ул. г) уч.
Број бодова	1

7.	а) најјачи; б) најблажи
Број бодова	1

8.	в)
Број бодова	1

9.	а) дјеца г) свијет
Број бодова	1

10.	лијек, мјесец, рјечник, свјетлост
Број бодова	1

11.	доље хтио дио
Број бодова	1

12.	а) дванаест; б) двадесет (и) два; в) сто тридесет (и) седам г) триста / три стотине
Број бодова	1 - четири тачна одговора један бод, три тачна 0,5 бода

13.	<u>Не достајати</u> / <u>непише</u>
Број бодова	1

14.	<u>Јован Јовановић Змај био је српски љекар и пјесник.</u> (писаним словима ћирилице)
Број бодова	1

б) Средњи ниво

1.	а) ч б) ч в) ћ г) ћ
Број бодова	1

2.	б) не радо; в) неволим
Број бодова	1

3.	б)
Број бодова	1

4.	незнам не познат
Број бодова	1

5.	а) Билећанин а) Новосађанин в) Бањалучанин г) Которварошанин
Број бодова	1

6.	мајевички , сарајевске, Веснин, шумадијски.
Број бодова	1

7.	а) Двор на Уни б) Крупа на Врбасу в) Оштра Лука г) Нова Топола
Број бодова	1

8.	а) Косовска битка б) Први свјетски рат в) Други српски устанак г) Октобарска револуција
Број бодова	1

9.	в)
Број бодова	1

10.	Ученици Основне школе „Свети Сава“ из Новог Града били су домаћини рукометашима Рукометног клуба „Борац“.
Број бодова	1
11.	б)
Број бодова	1
12.	а) Да сте били упорнији, пронашли бисте књигу. б) Запета се пише иза зависне реченице у инверзији /реченице у инверзији/ прво зависна па главна реченица/ и др. у том значењу
Број бодова	1 (0,5 + 0,5)
13.	За излет сам спремио новац, сокове, сендвиче и дискове.
Број бодова	1
14.	а)
Број бодова	1
15.	(Драга Мајо, позивам те на прославу) 13. (рођендана.)
Број бодова	1
16.	а) 8. б) 500 в) 12. г) 22
Број бодова	1
17.	различите замјене старог гласа јат.
Број бодова	1

18.	а) желио ; б) летјети ; в) рјечник ; г) предио
Број бодова	1

19.	вољети, гријати, смијати се, ријешити
Број бодова	1 (4 тачна 1 бод, 3 тачна 0,5 бодова)

20.	а) РС; б) САД; в) УН; г) ОШ
Број бодова	1

21.	а) београдски б) сарајевски в) Петров г) Маријин
Број бодова	1

22.	Моја улица се зове Улица кнеза Михајла.
Број бодова	1

23.	<u>Džordž Gordon Bajron bio je engleski plemić, pjesnik, političar i vodeća ličnost u romantizmu.</u> (писаним словима латинице)
Број бодова	1

24.	а) Ако можеш, помози ми у воћњаку. б) Теби ћемо бако донијети воћа. в) То је дакле твој воћњак. г) У моме селу које је једно од најуспјешнијих у воћарству скоро сви гаје купине и малине.
Број бодова	1

25.	в)
Број бодова	1

26.	б)
Број бодова	1

27.	б)
Број бодова	1

28.	а)
Број бодова	1

29.	б)
Број бодова	1

в) Напредни ниво

1.	„Овај задатак,“ рече наставник, “мора да буде боље урађен“.
Број бодова	1

2.	а) дугоног / а б) главобоља в) рукопис г) дангубити
Број бодова	1

3.	Овдје је, како сте вјероватно већ чули, раније била школа.
Број бодова	1

4.	Ако грми, морамо понијети кишобран, иако би нам, како рече Драган, било лакше да уопште не излазимо из куће
Број бодова	1

5.	в)
Број бодова	1

6.	а) Не вјерује ни у кога. б) Не слаже се ни са чим.
Број бодова	1

7.	а) ни са ким б) с њим в) са собом г) Наставниче, Ви, тражили?
Број бодова	1

8.	а) инверзију; б) апозицију
Број бодова	1

9.	б) г)
Број бодова	1

10.	а) поскупјети б) покољење в) дијељење г) одјељење
Број бодова	1

11.	в)
Број бодова	1

12.	Фонетски правопис је правопис који своја правила заснива на начелу да свакоме гласу одговара посебан знак у писму. (и сви други одговори који описују синтагму <i>фонетски правопис</i>)
Број бодова	1

13.	б)
Број бодова	1

14.	в)
Број бодова	1

15.	а)
Број бодова	1

В. КЊИЖЕВНОСТ

а) Основни ниво

1.	а) парна рима, б) укрштена рима, в) обгрљена рима
Број бодова	1

2.	Наслов: <i>Мали принц</i> Пуно име и презиме аутора: Антоан де Сент Егзипери Књижевна врста: роман
Број бодова	1

3.	Лујо / „Јаблан“ / Петар Кочић
Број бодова	1

4.	а) наратија б) дијалог
Број бодова	1

5.	в) живот владара или истакнутог црквеног поглавара.
Број бодова	1

6.	Свето писмо / Старог завјета и Новог завјета
Број бодова	1
7.	<u>3.</u> врхунац (кулминација); <u>5.</u> расплет; <u>1.</u> увод (експозиција); <u>4.</u> обрт (перипетија); <u>2.</u> заплет
Број бодова	1
8.	а) пословица б) загонетка в) питалица
Број бодова	1
9.	в) клетва
Број бодова	1
10.	Горски вијенац Плава звезда Велики талас Покондирена тиква Мали принц Крвава бајка
Број бодова	1
11.	а) патриотизам, б) мисао/ размишљање/ преламање/ одбијање, в) дескрипција
Број бодова	1
12.	басна
Број бодова	1
13.	г) поређење
Број бодова	1

14.	б)
Број бодова	1

15.	в)
Број бодова	1

16.	б)
Број бодова	1

17.	в)
Број бодова	1

18.	б)
Број бодова	1

б) Средњи ниво

1.	а) народну/ усмену б) умјетничку/писану/ауторску
Број бодова	1

2.	10 слогова, десетерац
Број бодова	1

3.	б)
Број бодова	1

4.	а) устаљени епитети б) у народној поезији
Број бодова	1

5.	3. Плави чуперак; 4. Зимско јутро; 2. Аутобиографија; 1. Домовина
Број бодова	1

6.	д) Г. вијенац; в) Поход на Мјесец; б) Прва бразда; а) На бунару г) Кроз мећаву.
Број бодова	1 - пет тачних један бод, 4 тачна 0,5 бодова

7.	казанција Благоје <u>5</u> , Јела <u>4</u> , Његош <u>1</u> , Меланија <u>2</u> , Евица <u>3</u>
Број бодова	1

8.	а) Горски вијенац, Петар П.Његош б) Женидба Милића барјактара, народна пјесма в) Ми знамо судбу, Алекса Шантић г) Кад млидијах умрети, Бранко Радичевић
Број бодова	1

9.	Евица	Покондирена тиква	Јован С Поповић
	Кмет Симан	Прича о кмету Симану	Иво андрић
	Кањош	Кроз маглу	С.Митров Љубиша
	Марушка		Петар Кочић
Број бодова	1		

10.	а) дескрипција / описивање б) приповиједање / наратија в) дијалог г) монолог
Број бодова	1

11.	г) контраст/антитеза
Број бодова	1

12.	а) г)	
Број бодова	1	
13.	1. <u>4</u> 2. <u>3</u> 3. <u>1</u> 4. <u>2</u>	
Број бодова	1	
14.	персонификација	
Број бодова	1	
15.	Хасанагиница, балада	
Број бодова	1	
16.	Лијепа ријеч и гвоздена врата отвара.	
Број бодова	1	
17.	а) Петар Петровић Његош б) <i>Горски вијенац</i> в) драмски спјев	
Број бодова	1	
18.	б) персонификација, поређење, епитет	
Број бодова	1	
19.	бол, гњев, поклик / нагомилани гњев / жеља за осветом / понос и пркос без граница / ријешеност за сталну борбу до уништења непријатеља	
Број бодова	1	
20.	ЕВИЦА	скромна, марљива, природна
	ФЕМА	уображена, себична, помодарка
Број бодова	1	

21.	Петра Кочића
Број бодова	1
22.	грчке
Број бодова	1
23.	Пословима не ваља приступати непромишљено, прије сваке одлуке морамо размислити о посљедицама, добро промисли прије него нешто урадиш/одлучиш и томе слично.
Број бодова	1
24.	Наслов: «Похвала светом кнезу Лазару» Аутор: Монахиња Јефимија Књижевна епоха: српска средњовјековна књижевност
Број бодова	1
25.	«Писма из Италије» Љубомир Ненадовић путопис
Број бодова	1
26.	а) дистих б) терцина в) катрен
Број бодова	1
27.	<u>Том Сојер</u> / <i>Том Сојер</i> <u>Марк Твен</u> / <u>роман (за дјецу)</u>
Број бодова	1

28.	<u>4. Гроб Слатке Душе</u> <u>3. Коса</u> <u>5. Мртво море</u> <u>2. Прича о печуркама</u>
Број бодова	1

29.	<u>6. Горски вијенац</u> <u>3. Десетица</u> <u>2. Мемоари</u> <u>4. Писма из Италије</u> <u>5. Стојан Мутикаша</u>
Број бодова	1

30.	<u>Експозиција</u>
Број бодова	1

31.	а) ☐ НЕ б) ☐ НЕ в) ☐ ДА г) ☐ ДА д) ☐ ДА
Број бодова	1

32.	б) <u>Г</u>
Број бодова	1

33.	б)
Број бодова	1

34.	в)
Број бодова	1

35.	б)
Број бодова	1

36.	в)
Број бодова	1

37.	в)
Број бодова	1

в) Напредни ниво

1.	в)
Број бодова	1

2.	а) словенска антитеза
Број бодова	1

3.	г)
Број бодова	1

4.	трагедија, комедија, драма у ужем смислу
Број бодова	1

5.	ТАЧНО ТАЧНО НЕТАЧНО НЕТАЧНО ТАЧНО
Број бодова	1

6.	1) аутобиографија 4) дневник 2) мемоари 3) путопис
Број бодова	1

7.	епитет, метафора, персонификација (редослијед није битан); прихвата се и метонимија
Број бодова	1

8.	„Магареће године“ , „Орлови рано лете“
Број бодова	1

9.	Ономатопеја, хипербола, персонификација, епитет
Број бодова	1

10.	Отаџбина је ово Србина
Број бодова	1

11.	ми
Број бодова	1

12.	<u>Филипу Вишњићу</u> / <u>О народним пјевачима</u> / <u>Вук Стефановић Караџић</u>
Број бодова	1

13.	<u>Описна (или дескриптивна) (пјесма);</u> <u>родољубива (пјесма);</u> <u>социјална (пјесма);</u> <u>родољубива (пјесма);</u> <u>мисаона (или рефлексивна) (пјесма)</u>
Број бодова	1

14.	в)
Број бодова	1

15.	в)
Број бодова	1

ЗАДАЦИ СА ИСТИМ ПОЛАЗНИМ ТЕКСТОМ

За зимско вече, умјесто успаванке

1.	б)
Број бодова	1

2.	г)
Број бодова	1

3.	народној/усменој књижевности
Број бодова	1

4.	Зимски, сјежни пејсаж / природа под снијегом / и друго у истом значењу
Број бодова	1

5.	пјесниковим осјећањима
Број бодова	1

6.	г)
Број бодова	1

7.	б)
Број бодова	1

8.	снијег-бријег; брезу-чезу
Број бодова	1

9.	укрштена
Број бодова	1

10.	планина
Број бодова	1

11.	визуелни
Број бодова	1

12.	г)
Број бодова	1

13.	тврдоглав, шуту (ћути) / не говори
Број бодова	1

П и ј а ц а

1.	глаголе / више глагола
Број бодова	1

2.	раскокодакале
Број бодова	1

3.	а) слаже-лаже; траве-краве; даје-продаје б) слободни
Број бодова	1

4.	визуелних
Број бодова	1

5.	Функцију објекта / правог (ближег) објекта
Број бодова	1

Воћка послѣје кише

1.	описна / дескриптивна
Број бодова	1

2.	а) Двије б) У супротном односу / у супротности
Број бодова	1

3.	Симбол среће и несреће; здравља и болести; живота и смрт; љепоте и обичности; сталне промјене; и друго у истом и сличном значењу
Број бодова	1

4.	а) чудесна (раскош), обично, мало, јадно (дрво) б) она је опет као прво в) па их њише, нек се сунце малко скрије г) раскошна – обична, јадна
Број бодова	1

5.	не
Број бодова	1

6.	а) парна рима б) везани стих
Број бодова	1

И молио сам очи

1.	б)
Број бодова	1

2.	б)
Број бодова	1

3.	Сликом цвијета / цветка.
Број бодова	1

4.	б)
Број бодова	1

5.	У петој строфи.
Број бодова	1

6.	Укрштена.
Број бодова	1

7.	тјерати
Број бодова	1

8.	а) г)
Број бодова	1

9.	6, 1, 2, 4, 5, 3
Број бодова	1

10.	a)
Број бодова	1

К о с а

1.	приповиједи/приповијетки
Број бодова	1

2.	куповина косе/куповање косе/ Витомир (сељак) купује косу / и друго у истом значењу.
Број бодова	1

3.	приповиједање/нарација
Број бодова	1

4.	хронолошким
Број бодова	1

5.	рано ујутро / у рано јутро / кад је сунце изгријало
Број бодова	1

6.	кад је сунце изгријало / кад је сунце огријало / кад је сунце огријало касабу
Број бодова	1

7.	роду, броју ___ падежу
Број бодова	1

8.	подражавање гласова из природе / да дочара звук удара косе
Број бодова	1

9.	Јабукe продане
Број бодова	1
10.	а) описни придјeви б) атрибутска функција / функција атрибута
Број бодова	1
11.	б)
Број бодова	1
12.	прилошка одредба за узрок (може се уврстити у претходну реченицу укидањем тачке или замјеном тачке запетом)
Број бодова	1
13.	Чашћавао је све због косе/ Чашћавао је и пио због косе./ Пили су све због косе.
Број бодова	1
14.	као кад човјек у воду скочи
Број бодова	1
15.	конјугација, деκлинација
Број бодова	1
16.	а) изведена б) сложена в) префиксална изведеница г) проста
Број бодова	1 – све тачно: 0,5 – три тачна

17.	приједлог
Број бодова	1

18.	путић/путар/путни/путник....(било које двије изведенице од ријечи пут)
Број бодова	1

19.	На самом крају / послије свега
Број бодова	1

20.	-	-	-	-	-
	-	заједничка именица	Н.	вршилац радње	грам. субјекат
	-	заједничка именица	А.	појам обухваћен глаголском радњом	прави (ближи) објекат
	-	заједничка именица	Г.	мјеста	ПОМ
Број бодова	3 бода све тачно; тачно у једном реду 1 бод				

Скеленија

1.	а)
Број бодова	1

2.	постајући
Број бодова	1

3.	б) дијалогом
Број бодова	1
4.	опис / описивање / дескрипција
Број бодова	1
5.	а) персонификација и епитет б) персонификација в) оноματοпеја г) поређење
Број бодова	1 – све тачно: 0,5 – три тачна
6.	в)
Број бодова	1
7.	а) 3; б) 1; в) 4; г) 2
Број бодова	1 – све тачно: 0,5 – три тачна
8.	а) у небо б) зажарено, на истоку
Број бодова	1
9.	а) осам б) дванаест
Број бодова	1
10.	а) почеше да се разређују б) сјене
Број бодова	1

11.	а) акузатив б) временско в) ПОВ
Број бодова	1

12.	а) ... дјетелине, / запали се мак, / закликта шева б) независан в) саставне
Број бодова	1

13.	апозиција
Број бодова	1

14.	На ланцу
Број бодова	1

15.	Па, ти ћеш ме превести.
Број бодова	1

Прва љубав

1.	г) приповијетка
Број бодова	1

2.	а) дјечак, стриц, стрина б) апотекар и његова кћер
Број бодова	1

3.	б)
Број бодова	1

4.	в)
Број бодова	1

5.	Одрастао човјек (прича о догађајима из свог дјетињства)
Број бодова	1

6.	у првом лицу
Број бодова	1

7.	прођем
Број бодова	1

8.	ретроспективни тип / ретроспекција
Број бодова	1

9.	б) приповиједање и дијалог
Број бодова	1

10.	б)
Број бодова	1

11.	а) придјев б) млада в) компарација
Број бодова	три тачна – 2 бода, два тачна – 1 бод

12.	победа највећа
Број бодова	1

13.	Службу (функцију) објекта.
Број бодова	1

14.	Простопроширена
Број бодова	1

15.	г)
Број бодова	1

16.		Врста ријечи	Облик	Служба у реченици
	твоја	(присвојна) замјеница	номинатив једнине	атрибут
	стрина	(заједничка) именица	номинатив једнине	субјекат
	није пуцала	Глагол	перфекат (одрични облик)	предикат
Број бодова	3 (1+1+1) / сви тачни подаци у реду – 1 бод			

Ставити слопа у фрижидер

1.	виц / шала / досјетка / питалица
Број бодова	1

2.	да забави / да насмије / да се нашали / и све у том смислу
Број бодова	1

3.	а) двије б) четири
Број бодова	1

4.	прелазни
Број бодова	1

5.	У акузативу једнине
Број бодова	1

Ко није добро свезао?

1.	Народној / усменој књижевности
Број бодова	1

2.	У давна времена/ давно/ у прошлости / и све у том значењу.
Број бодова	1

3.	Исти су. Ни једно не зна свезати врећу. (И друго у истом значењу)
Број бодова	1

4.	б)
Број бодова	1

5.	Не смијемо кривити друге за своје незнање. (И друго у том и сличном значењу)
Број бодова	1

6.	чоек, хтјео
Број бодова	1

Деца Бестрагије

1.	Чаратан, Облак, Цикавац (Редослијед није битан.)
Број бодова	1
2.	У природи/ на отвореном/ под буквом/под дрветом/и др. у истом значењу
Број бодова	1
3.	Облак
Број бодова	1
4.	в)
Број бодова	1
5.	г)
Број бодова	1
6.	а) дијалог и нарација б) дијалог
Број бодова	1
7.	а) заједничка именица б) збирна именица в) заједничка именица г) описни придјев
Број бодова	1
8.	а) дуга б) висока в) ниска г) низак
Број бодова	1

9.	а) плусквамперфекат/давнопрошло вријеме б) перфекат /прошло вријеме
Број бодова	1

10.	именски
Број бодова	1

У ноћи

1.	а) епика; б) приповијетка
Број бодова	1

2.	в) прича о дјечаку Триши који је јако усамљен, те се присјећа своје породице плашећи се и олује и пијаног газде који га малтретира.
Број бодова	1

3.	в) Није богат ко има у цењу, већ у срцу. г) Тешко свуда своме без својега.
Број бодова	1

4.	У овом одломку приповиједа се у трећем лицу.
Број бодова	1

5.	ономатопеја
Број бодова	1

6.	б) персонификација
Број бодова	1

7.	а) хипербола
Број бодова	1

8.	МОНОЛОГ
Број бодова	1

9.	Архаизам - Рашта ; Савремени књижевни облик - зашто; због чега, ради чега
Број бодова	1

10.	б) пејоратив
Број бодова	1

11.	б) вокативу
Број бодова	1

12.	б) заповједна
Број бодова	1

Аутобиографија

1.	аутобиографија
Број бодова	1

2.	Живку Средојевићу, Сими Јагодићу, Остоји Поповићу, свом брату и о себи.
Број бодова	1

3.	(народна) пословица
Број бодова	1

4.	сибиларизација
Број бодова	1

5.	везник
Број бодова	1

6.	у првом лицу
Број бодова	1

7.	сјећам; донио;
Број бодова	1

8.	...српска граматика као најважнији предмет
Број бодова	1

Буђење

1.	в)
Број бодова	1

2.	Буђење природе, долазак прољећа и слични одговори
Број бодова	1

3.	Лирски субјект, природа, прољеће, сунце, ријека, птица, бреза
Број бодова	1

4.	3, 1, 2
Број бодова	1

5.	четири
Број бодова	1

6.	в)
Број бодова	1

7.	Не пева, не цвркуће На брези сојчица.
Број бодова	1

8.	на, под
Број бодова	1

9.	Напиши ијекавске облике: грије, пјева.
Број бодова	1